

NATURA

REVISTĂ PENTRU RĂSPÂNDIREA ȘTIINȚEI

REDACȚIA ȘI

BUCUREȘTI VI

APARE

TELEFON

ADMINISTRAȚIA

STR. ROZELOR, 9

LUNAR

371/03

Piese preistorice

No. 5

15 MAI 1931

A N U L A L D O U Ă Z E C I L E A

ATWATER KENT RADIO

82 - CALEA VICTORIEI (Deste drum de Palatul Regal) Telef: 336/68

NATURA

REVISTĂ PENTRU RĂSPÂNDIREA ȘTIINȚEI
APARE LA 15 A FIECĂREI LUNI
SUB ÎNGRIJIREA D. LOR

G. ȚIȚEICA
Profesor Universitar

G. G. LONGINESCU
Profesor Universitar

OCTAV ONICESCU
Profesor Universitar

CUPRINSUL

PREISTORIA. VIAȚA OMULUI PRIMITIV ÎN VECHIUL ȚI- NUT AL SUCEVEI (BAIA DE AZI) <i>de Prof. V. Ciurea</i>	1
TARGOVIȘTE <i>de C. Dimitriu</i>	7
INSEMNAȚII CU PRIVIRE LA ORAȘUL FOCȘANI <i>de I. M. Dimitrescu</i>	12
CE SE POATE ÎNVĂȚA PRIN FILATELIE <i>de Prof. Victor Anastasiu</i>	17
CHIMIE PENTRU TOȚI. AURUL ȘI ARGINTUL <i>de G. G. Longi- nescu</i>	22
ALUMINOTERMIA ȘI ÎNTRE- BUINȚĂRILE EI <i>de Margareta N. Bădescu</i>	28
EVOLUȚIA GAZELOR DE LUPTĂ. ORGANIZAREA AC- TUALĂ A SERVICIILOR DE GAZE LA DIFERITE STATE <i>de Dr. Maior D. Bardan</i>	32
CHIPURILE COPIILOR CARI ASCULTĂ RADIO	37
INCERCĂRI RIMATE <i>de Tante Radio</i>	38

VOLUMELE II ȘI VI — VIII, PE PREȚ DE 60 LEI FIECARE, SE GĂSESC DE
VÂNZARE LA D. C. N. THEODOSIU, LABORATORUL DE CHIMIE ANORGANICĂ
SPLAIUL MAGHEARU 2, BUCUREȘTI
VOLUMELE XII—XVIII, PE PREȚ DE 200 LEI VOLUMUL
SE GĂSESC LA ADMINISTRAȚIA REVISTEI

ABONAMENTUL 250 LEI ANUAL / NUMĂRUL LEI 25
ABONAMENTUL PENTRU INSTITUȚII 400 LEI ANUAL
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI 6, STR. ROZELOR 9.

TELEFON No. 371/03.

NATURA

REVISTĂ PENTRU RĂSPÂNDIREA ȘTIINȚEI
SUB ÎNGRIJIREA DOMNILOR G. ȚIȚEICA, G. G. LONGINESCU ȘI O. ONICESCU
ANUL XX 15 MAI 1931 NUMĂRUL 5

PREISTORIA. VIAȚA OMULUI PRIMITIV ÎN VECHIUL ȚINUT AL SUCEVEI (BAIA DE AZI)

DE PROF. V. GIUREA
Directorul Muzeului Fălticeni

Marele cărturar moldovean, *Dimitrie Cantemir*, (1673—1723), în lucrarea sa „*Descriptio Moldaviae*” arată că „Țara de Sus”, cuprindea șapte ținuturi, între care și al Sucevei, cu orașul de azi, *Suceava*, fosta capitală a Moldovei. Prin răpirea Bucovinei, de către Austria la 1775 și în urma unei noi împărțiri administrative a țării, desființându-se ținuturile: *Cărligătura* cu capitala *Tg. Frumos*, și *Hârlăul* cu capitala în *Târgul Hârlău*, s'a înființat *jud. Suceava*, în colțul NW al Moldovei, dându-i de capitală târgul *Fălticeni*. I s'a zis „*Jud. Suceava*” în amintirea capitalei rășluite, unde trăise marele voevod *Ștefan cel Mare*.

A rămas cu acest nume până la Martie 1923, când s'a schimbat numele în *jud. Fălticeni*. Prin reforma teritorială și administrativă nouă a țării la acea dată, vechiului ținut al Sucevii (în urmă *Fălticeni*) i s'a luat partea cea muntoasă, trecându-se la *jud. Neamț* și *Câmpu-Lung*, primind în schimb dela acestea, câteva comune limitrofe prin îndepărtarea vechilor hotare care prin noua reformă administrativă recentă i s'au luat și acestea!

Ținutul acesta, după urmele omului preistoric (primitiv), ce se găsesc în diferite localități, se vede c'a fost locuit din cele mai vechi timpuri, mult premergătoare timpurilor istorice.

Cele dintâi cercetări preistorice, în acest județ, au fost făcute de profesorii *N. Beldiceanu* și *Grigore Buțurianu*, între ani 1888—1895.

Neculai Beldiceanu, s'a născut la 1845 în satul *Preușești*, în casa, care și azi există, lângă Primăria satului. Părinții lui, fiind proprietari de moșie, l'au trimis la Iași, unde și-a făcut studiile liceale și Universitatea. Modest din firea lui, n'a crezut că e prea puțin, pentru el, să fie subprefect în județ, ori polițai în *Fălticeni*. Cariera administrativă, nu-l atrăgea însă. El dădu concurs pentru

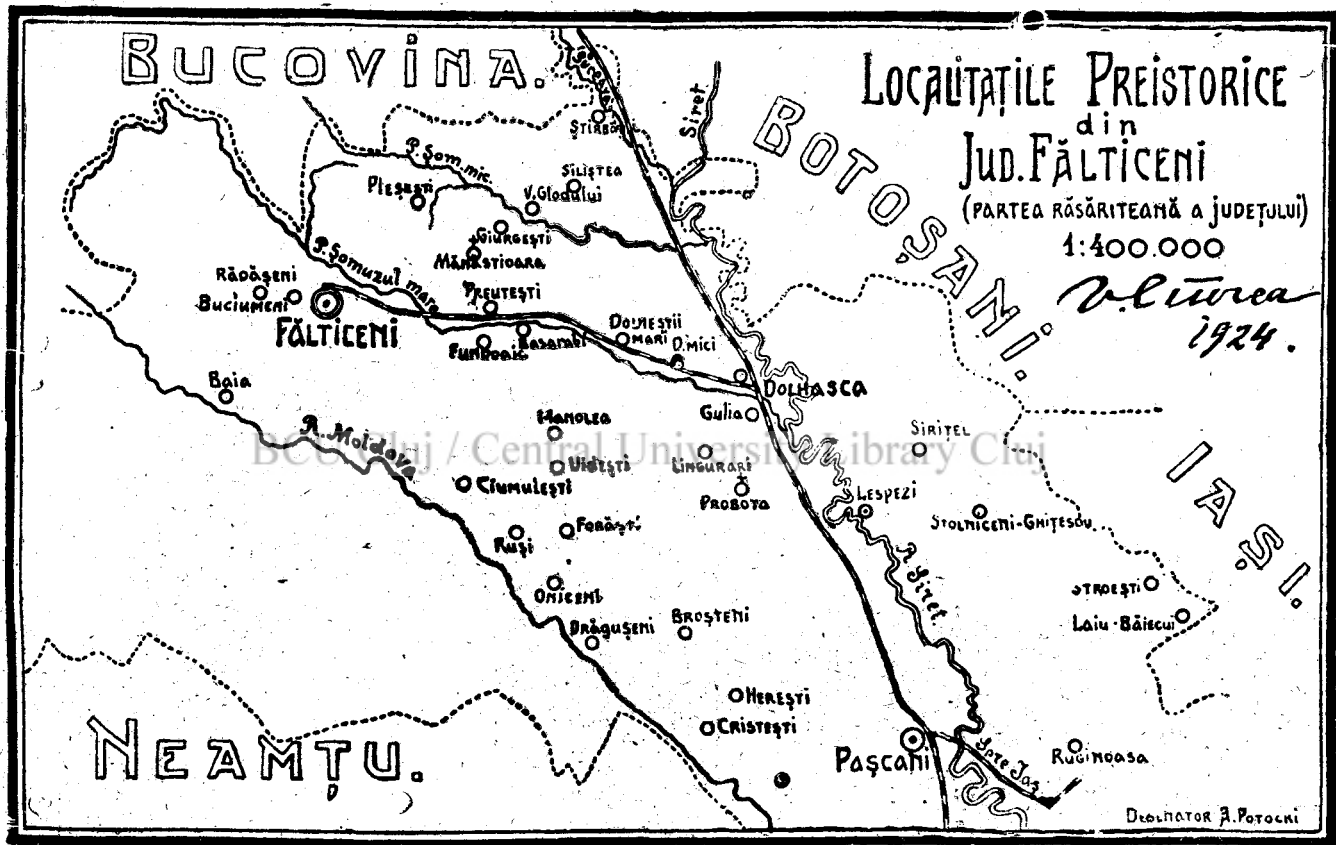

Fig. 1. — Harta localităților preistorice din județul Fălticeni.

catedra de istorie, ce era liberă la gimnaziul din Fălticeni (numit pe atunci: Gimnaziul *Alexandru Ioan I*) și pe care a ilustrat-o până la 1874, Septembrie, când se mută la Botoșani, de unde la 1879, trece ca profesor la Gimnaziul „Ștefan cel Mare” din Iași.

Beldiceanu, care era înzestrat c'o inteligență și pătrundere superioară, nu s'a mărginit numai la studiile privitoare la catedra lui, ci și-a întins activitatea și pe calea literară și pe cea științifică, fără altă călăuză, decât geniul său na-

Fig. 2. — Piese preistorice.

tural. Poet, în toată puterea cuvântului, el ne-a lăsat un volum de poezii. Un bun arheolog, deși n'a lăsat nici o urmă mai evidentă, totuși a desfășurat o muncă uriașă.

Din 1880, începu lucrările sale arheologice, cercetând mănăstirile vechi din Bucovina și Moldova, copiind manuscrise vechi, adunând cărți rare și creându-și oarecum, o bibliotecă a sa, pentru studierea vremurilor vechi din Moldova.

Plin de entuziasm își sacrifică puținul său venit dela catedră și făcu intense săpături la *Cucuteni* (8 km. de Tg. Frumos), arătând că există acolo, cea mai importantă stațiune preistorică din Moldova. Atrage spre studiile lui arheologice pe profesorul *Gr. Buțurianu*, pe care îl determină să se ducă la Congresul de Arheologie și antropologie preistorică, ținut la Paris, în anul 1889. Amândoi adună mult material de mare valoare din stațiunile preistorice moldovene care, inventariat și studiat, l'au predat institutului geologic, dela Universitatea din Iași.

N. Beldiceanu, era un epigrafist și paleograf de seamă al monumentelor,

documentelor din Bucovina și Moldova. Mare iubitor de știință și literatură, este membru urzitor al Societății Științifice și literare din Iași, precum și al apariției revistei „Arhiva”. Iubitor de familie, muncea cu toată râvna pentru ea. A avut doi copii; avere, nu le-a lăsat ci un nume cinstit și amintirea omului care a muncit în viață.

Moare, la Iași în 1896.

Profesorul *Grig. G. Tocilescu*, fostul profesor dela Universitatea din București și fost director-întemeietor al Muzeului de Antichități din Capitala Țării, folosindu-se probabil de lucrările acestor doi neobosiți muncitori, a înghebat o hartă preistorică, actualmente la Muzeul de Antichități din București, și unde a trecut localitățile preistorice din acest ținut, cunoscute la acea dată.

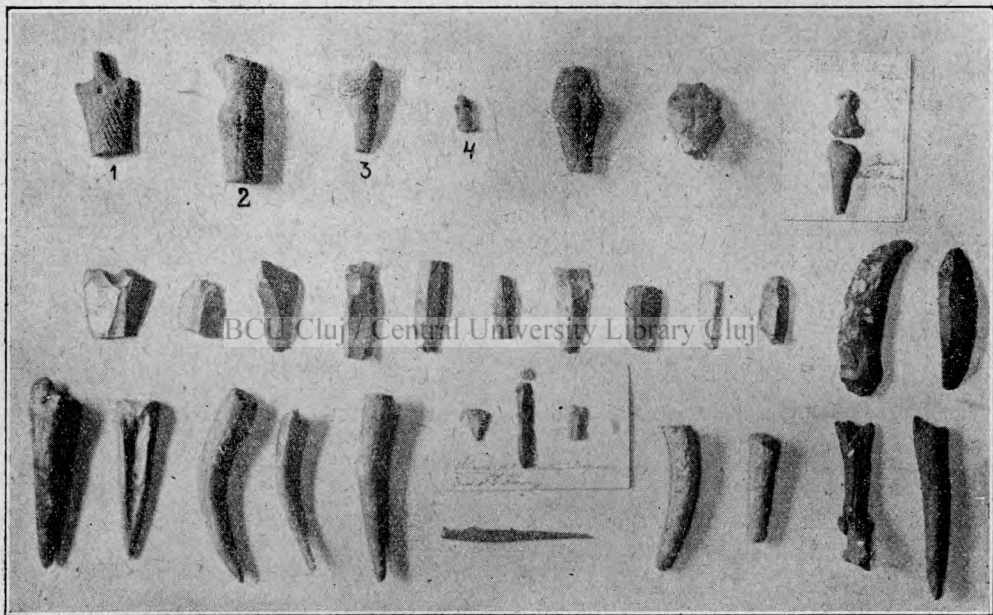

Fig. 3. — Piese preistorice.

Prin înființarea muzeului regional din Fălticeni la 1915, s'a avut în vedere, colecționarea și a acestui material preistoric, ascuns în pământ, prin diferite „Cetățui”, răspândite și care oglindește întregul trecut al acestui colț de țară.

Materialul, destul de bogat, aflat în colecția muzeului Fălticenilor, recoltat în urma săpăturilor făcute, va fi descris în rândurile ce vor urma, alăturându-se și o hartă, cu stațiunile preistorice, până acuma descoperite și care sunt, mult mai numeroase ca cele indicate de *Tocilescu*, în pomenita lui hartă.

Stațiunea Rădășeni:

La $2\frac{1}{2}$ km. de orașul Fălticeni, spre NW este satul *Rădășeni*, veche

așezare omenească, de care vorbesc documentele rămase, între care și acel dela *Alexandru cel Bun*, din 1424, Februarie 12, aflat la Muzeul Fălticeniilor.

Pe un platou, care domină satul, spre SE, se află „Cetățuia”. Pământul e alcătuit dintr'un strat arabil, de vreo 30—40 cm.; sub acesta e un strat cam de 30—70 cm. pământ ars, amestecat cu cenușă, cărbuni și pietriș cu mult nisip. Acesta este stratul, unde s'au mai găsit rămășițe preistorice și se găsesc tot mai rar. Zic, tot mai rar, de oarece în decursul vremii, malul abrupt dinspre *Rădășeni*, s'a surpat și așa și suprafața cetățuiei, s'a micșorat considerabil.

Din această stațiune, în Muzeul Fălticeniilor, sunt:

I. — *Instrumente — Arme.*

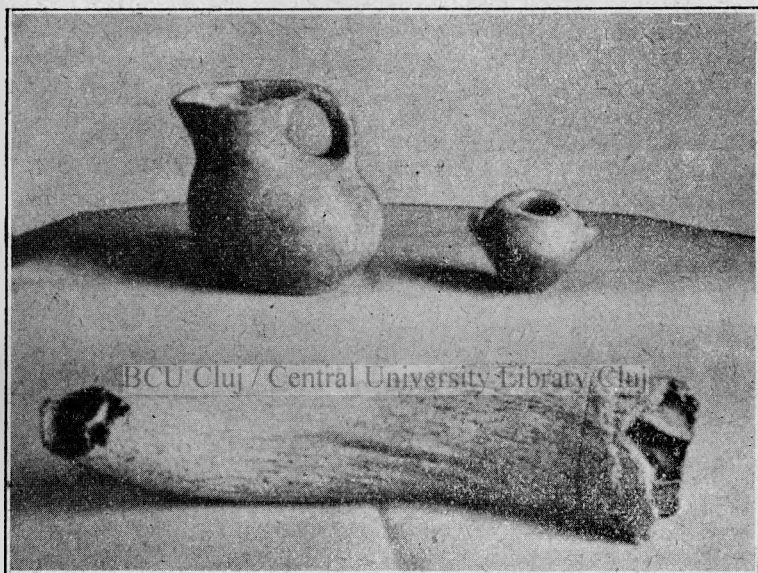

Fig. 4. — Piese preistorice.

Topoare în număr de șase, din material diferit: silex, argilă arsă și calcar. Pe un *topor*, se observă un desen incizat, imitând un cerviden. (Figura 2, rândul de sus — stânga).

Silexuri, mai multe bucăți. (Fig. 3, rândul din mijloc).

Osul, reprezentat prin *pumnale* bine ascuțite. (Fig. 3, rândul de jos).

Urme de animale. Cele mai multe, cochiliile de culbec (melc) marin, de diferite mărimi. S'a găsit și un *corn*, aproape întreg de *Zimbru* (Bison Pr). (Pl. IV, rândul de jos).

II. — *Ceramica*. Industria olăriei, din această stațiune, e reprezentată prin fragmente mari și mici, cât și prin exemplare întregi.

Unele fragmente, sunt părți de vase cu *torți*, altele cu *coaste reliefate*, deasemeni variate; precum și *colorațiuni* în alb, brun și cărămiziu, sub formă

de linii spiralate. Interesant este că aceste colorațiuni sunt pe ambele părți: în afară și'n lăuntru. (Fig. 5).

Vase întregi, forme variate, fără ornamentațiuni exterioare. (Fig. 4).

III. — *Idoli*, reprezentând în chip fragmentar, figuri omenești, Forma simplă, fără cap și mâini, lucrați par'că, prin strângerea lutului ud, între de-

Fig. 5. — Piese preistorice.

gete. — După unii oameni de știință, care s'au ocupat cu asemenea lucrări, se crede că asemenea figurine, mai cu seamă, cele găurite în dreptul ochilor, ar fi servit ca *amulete*, un fel de *talisman*. (Fig. 3, rândul de sus, stânga).

(Va urma)

Cețiți NATURA
Răspândiți NATURA
Abonați-vă la NATURA

TÂRGOVIȘTE

Conferință ținută la Radio-București Sâmbătă 7 Martie 1931, ora 20.40.

DE C. DIMITRIU
Fost Ministru

II.

La doi kilometri de Târgoviște, pe dealul ce domină orașul, se înalță Mănăstirea Dealului, care, spune *Grigore Alexandrescu* în poezia sa „Trecutul”:

*Precum o santinelă pe dealuri depărtat
Domnește Mănăstirea; și zidu-i cel înalt
Se întinde împrejuru-i pustiu și învechit,
De ederă bătrână, de mușchi acoperit.*

Un drum umbrat de tei bătrâni duce dela Târgoviște până la Mănăstirea din Deal, șerpuiind printre viile și grădinile care o înconjoară de toate părțile. Sunt aproape cinci veacuri de când s'au așezat în Dealul Târgoviștei temelile unei mici biserici, în care era înmormântat *Vladislav Basarab*. La începutul veacului XV, *Radu cel Mare* a clădit Mănăstirea care s'a păstrat până astăzi, în ce privește zidirea sa exterioară, cu toată ornamentarea și podoabele cu care a fost înzestrată de întemeetorii ei.

Zidită toată în piatră, Mănăstirea a înfruntat vitregia vremurilor și ne-a rămas ca să vorbească și astăzi de evlavia marelui Domn, de priceperea meșterilor cari au construit-o și de iubirea lor de frumos. Interiorul a fost însă refăcut în vremurile moderne și din nefericire i s'a dat o înfățișare, care contrastează isbitor cu stilul și înfățișarea exterioară.

În pizania Mănăstirii se veșnicește cu următoarele cuvinte fapta Domnului ctitor: „*Radu Marele Voevod cu mila lui Dumnezeu Domn a toată Țara Românească, în anul 7008, crugul zodiei 2; al soarelui și al luni 16; temelia 29, indicția 3 mâna omului 3, au început să zidească și să înoiască și din temelie a ridicat cu toate bunătățile și cu multe frumuseți a înfrumusețat acest hram întru numele Sfântului Părintelui nostru Arhierarh făcătorul de minuni Nicolae din Nura-Lichiei și a sfințit-o în acelaș an, luna Decembrie 4 zile, fiind egumen Zaharie. Amin.*

Mănăstirea Dealului este locașul de odihnă al unui mare număr de Domni. Inscricțiunile păstrate pe lespezile mortuare pomenesc de: *Vladislav Voevod*, mort în 1455.

Vlad Voevod care — spune mișcătoarea inscripție — „*a răposat în 1512 în al 16-lea an al vârstei după ce șezu pe Scaunul Domnesc, și domni 1 an și 9 luni jumătate. I a venit Domn Ion Basarab Voevod, și fiind luptă, au tăiat capul lui Ion Voevod, în cetatea București.*

Mormântul roabei lui Dumnezeu *Caplea*, sora întemeetorului Mănăstirii, fosta jupâneasă a marelui *Vornic Bogdan*, răposată în anul 1511 (7019) luna Februarie în a 21 zi.

Mormântul lui Pătrașcu Vodă, Domn a toată Țara Românească fiul lui Radu Voevod și tatăl lui Mihai Viteazul. (răposat în luna lui Decembrie 26 zile anul 1558 (7066)).

O altă piatră împodobită de Doamna Marghita, acoperă trupul fiului său, Ion Mihail Moghilă Voevod.

Această piatră de pe mormânt au făcut-o și a împodobit-o Doamna Marghita, fiul lui Ion Mihail Moghilă Voevod și Domn al Țării Moldovei, fiul lui Simeon Moghilă Voevod. Și sfârșitul vieții lui e în locul Târgoviștei. Și a fost îngropat aci în Sfânta Biserică locul Dealului în zilele bine cinstiului Domn Ion Radu Voevod, nepotul lui Basarab Voevod și a domnit în locul părintelui său 3 luni și o fost tot firul zilelor lui 16 ani și jumătate la anul 7116 (1608) luna Decembrie în 22.

Două frumoase monumente funerare de marmoră. Unul adăpostește rămășițele ctitorului Bisericii Radu cel Mare; celălalt cinstiul și răposatul capul creștinului Mihail Marele Voevod; ce au fost Domn Țării Românești și Ardealului și Moldovei; Cinstiul trup zace în câmpia Turzii și când l'au ucis nemții ani au fost 7109 (1601) în luna lui Aug. 8 zile. — Această piatră au pus-o jupân Radu Buz(escu) și jupân(i)șă Preda".

Pomenesc numai în treacăt de urmele palatului dela Doicești, unde se pare că Domniții își trimiteau vara copiii lor. Nu pot să trec cu vederea conacul de la Potlogi, un mare palat ridicat de Constantin Vodă Brâncoveanu. Până mai acum câțiva ani se mai păstrau încă zugrăveli admirabile; zidurile sunt astăzi aproape dărâmate; pietrele și podoabele nu mai sunt de față, unele se pare că au ajuns până la București. Acum vre-o 20 ani, răposatul architect Cerkez și cu d-l Clavel, au făcut studii, ridicări și cercetări interesante asupra frumosului palat. Astfel, amintirea lui este păstrată cel puțin în carte, în fotografii și în planurile arhitecților.

Piatra de inscripție de la intrare, cu un cuprins deslușit al timpurilor și împrejurării în care s'a ridicat clădirea, se află la muzeul de antichități din București.

Mai mult de patru veacuri de glorie dorm sub pietrele bisericilor Târgoviștei și ale Mănăstirilor din împrejur : Domni întemeetori de sfinte locașuri, Domni războinici, Domni luminați și învățați, boieri iubitori de Țară, Domnițe vrednice, frumoase și înțelepte.

De aici din Târgoviște au pornit luptele isbăvitoare purtate de Mihai Viteazul, pentru întregirea țării, de aici au pornit scrieri, ieșite din teasurile tipografiei lui Matei Basarab, în care s'a tipărit și marea colecțiune de pravili, numită „Indreptarea legiuirilor“.

De aici din Târgoviște a pornit apărarea credinței strămoșești în vremea când Catolicii ajunseseră să ridice în Târgoviște biserici mari, dintre cari până astăzi se mai păstrează câteva urme din una din ele închinată la: „*Sancta Maria Graziarum*“.

Ce a fost Târgoviștea în anii ei de mărire o spun contemporanii și călătorii.

Cine vorbește mai lămurit despre frumusețile ei, este Paul de Alep, Archidiaconul lui Macarie, Patriarchul Antiochiei, care a călătorit împreună cu Inal-

tul Erarch prin aceste locuri, la începutul jumătății a doua a secolului XVII-lea.

Călătorul în interesanta descriere pomenește despre optzeci de biserici, cele mai multe de piatră.

„Orașul e mare, ca Alep și ca Damasc. Curtea Beiului muntenesc e mare și înconjurată de piatră.

„Înăuntru este o biserică de mari dimensiuni, cu mormintele beilor (domnilor).

„În mijlocul curții este un turn de piatră, foarte înalt, care servește de fanar, pentru ceasornicul orașului.

„Are un fanar mare, care în timpul când luminează, nimeni nu îndrăznește să se miște pe străzi.

„Dimineața bat tobele și se dau tunuri — stingându-se fanarul — ca să audă orașenii că circulația poporului e slobodă.

Turnul există și astăzi — i se zice Turnul Kindiei.

„Prin urmare nu e adevărat” — adaugă Paul de Alep — „ceiace se spune la noi că creștinii de aici nu știu să se cărmuiească și că nu au poliție regulată”. După ce aduce aceste omagii cărmuirii românești, călătorul descrie fastuoasele ceremonii care aveau loc la Curtea Domnilor, în zilele de mari primiri la masa Domnească, când soseau mosafirii de seamă.

„De câte ori bea Beiul, sunau trâmbițele și descărcau trei tunuri, de se cutremura pământul”. Știau să trăiască cinstiții voevozi, și știau să primească cu grandoare. Sunt numeroase datele care vorbesc de frumusețea Târgoviștei.

Intr'un act de proprietate al moșnenilor Butoieni, din Dâmbovița, se spune la încheiere: „Și s'au scris în minunata Cetate a Târgoviștei”.

Intr'o veche geografie din veacul al XVII-lea, scrisă în versuri de călugărul Jesuit Buffier, nu se citează din Valachia — ca oraș de seamă — decât Târgoviștea. Am văzut estampe din care ne putem da seama de splendoarea orașului din acele vremuri. Este adevărat că în vecinătatea palatelor domnești, într'o veche estampă, se văd ridicându-se și spânzurătorile și țeapa. Domniile făceau dreptate, apărau moșia, întemeiau biserici și mănăstiri, apărau credința, dar pedepseau fără cruțare pe vinovați.

* * *

Așa a fost Târgoviștea cea veche și ce păcat că s'au păstrat așa de puține din acele frumuseți! Bisericile au rămas multă vreme neîngrijite, pietrele de pe morminte au fost multe luate și întrebuițate ca trepte de scară la casele moderne, lipsite de gust și de înțelegerea timpurilor.

Între zidurile palatului domnesc, mai acum vreo treizeci de ani, se făcuse un gnajd pentru adăpostul unui măgar. Există documentul, care transmite posterității această lipsă de cuviință a urmașilor. Mai târziu se așază acolo, între aceleași ziduri domnești, un pavilion de boale infecțioase. Câtă stăruință a trebuit ca să se dărâme grajdurile și să se mute spitalul!

De mai multă vreme, Comisiunea Monumentelor Istorice, cu pricepere și vrednică îngrijire, a luat sub ocrotirea sa ceea ce a mai rămas. Pe lângă alte lucrări bune, s'a consolidat și singura poartă a Cetății încă în ființă — Poarta Vânătorilor. Dar mai e încă mult de făcut. Unele obiecte de valoare, pietre de

mormânt, sculpturi vechi, — pe care le adunasem într'un muzău început — s'au risipit, au dispărut sub ocupația inamică.

* * *

Târgoviștea — pentru călătorul care o străbate în goana automobilului — nu atrage și nu oprește pe nimeni. Municipalitățile de pe vremuri s'au silit — nu întotdeauna cu rezultate fericite — ca s'o modernizeze. În alte onase vechi, cum e bunăoară Bruges, nu se schimbă o cărămidă ori un oland de pe acoperiș, fără avizul Comisiunii Monumentelor. La noi o asemenea măsură ar fi însemnat desigur, o violare a dreptului de proprietate.

Târgoviștea trebuie s'o cercetezi de aproape primăvara și toamna.

Primăvara înfloresc livezile. Adierea poartă către oraș, către cartierul Domnesc mai ales, mirezme îmbătătoare. Grădinile sunt pline și ele de flori, căci târgoviștenii au cultul naturii. Două drumuri duc către Mănăstirea Dealului, unul pe șoseaua umbrită de pomi bătrâni, altul prin Valea Voevozilor. Vederea de pe culmile dealurilor din prejur este feerică. Către Miază-Noapte se zăresc Carpații, din Argeș până la Buzău; către Miază-Zi orașul, Ialomița șerpuiind în cursul ei capricios, și satele până la mari depărtări.

Nu cunosc un loc în țară de unde se poate îmbrățișa, în același timp, cu ochii, o mai frumoasă și mai variată priveliște — și cu mintea; un mai glorios trecut, ca terasa din fața Mănăstirii Dealului. Nu se aseamănă, din amândouă punctele de privire, decât cu priveliștile ce se desfășoară dela Saint-Germain peste Paris și apa Senei, sau dela Fiesole peste Florența și Valombrosa.

Spre toamnă poteciile așternute cu frunzele stejărilor bătrâni sunt pline de mister și poezie.

În amurgul serii când toacă de vecernie sporește liniștea care se întinde ca o pânză subțire peste cetate, să pătrunzi în vechile biserici. Prin ochii ferestrelor înguste, în ceasul acela de taină se furizează ultimele raze de lumină pe chipurile icoanelor și din unghere se ridică umbre în care plutesc urme de mirisme de tămâie.

Atunci morții cei mari cari se odihnesc în tindele locașurilor de închinăciune își amestecă șoptele lor cu acelea ale sfinților.

Ce simțământ de evlavie te cuprinde, ce liniște se revarsă în sufletul ostentit de griji.

Târgoviștea trebuie s'o iubești ca s'o înțelegi.

Un scriitor francez, vorbind de cetățile istorice și de artă, spune că pătrunzând mai bine frumusețea și misterul lor, el le-a atribuit fiecăreia după însușirile cu care i se înfățișează, chipul și numele femeilor pe care posteritatea l'a păstrat pentru farmecul lor, pentru faptele lor eroice, ori pentru priceperea lor în ale frumosului.

Târgoviștea este Domnița din povești, cu părul de aur, cu ochii albaștri adânci, peste care vremea a țesut o maramă de borangic.

Pomenirile de pe pizanii, de pe lespezile mortuare, sunt file de cronici, în care se povestesc fapte mari săvârșite dealungul veacurilor. Istoricii au vorbit despre ea în cuvinte însuflețite, pictorii au fixat pe pânze vederile ei minunate. Călătorii cei vechi au descris-o ca pe o cetate bogată. Poeții ei: He-

liade, Alexandrescu, Cârlova, au cântat-o în versuri înflăcărâte. Iată câteva fragmente din poeziile care evoacă cu atâta pietate trecutul măreț al Târgoviștei.

Heliade îi spune în:

„O noapte pe ruinele Târgoviștei“

„Eu n'am venit, o, umbre, să turbur pacea voastră
„Ființa-mi rătăcită aleargă între voi,
„Este și a mea odihnă, sălășluirea voastră.....

Grigore Alexandrescu, o cântă în :

A d i o
La Târgoviște

„Culcat p'aste ruine, sub care adâncită,
„E gloria străbună și umbra de eroi,
„In liniște, tăcere, văd lumea adormită,
„Ce uită 'n timpul nopții, necazuri și nevoi.

Și după ce evoacă luptele glorioase și vremurile de mărire, continuă:

„Dar unde sunt acestea? S'au dus, au fost părere,
„Căci armele, vitejii și toate au trecut.
„Așa orice mărire nimicnicită pierе,
„A noastră, — A Palmierii și a Romei a trecut.

Iar Cârlova, poetul tânăr, care s'a stins în vârstă de 23 ani, publică în 1830 — acum 100 de ani — în „Curierul Românesc“, frumoasa lui odă :

„La Ruinele Târgoviștei“

„O, ziduri întristate, o, monument slăvit,
„In ce mărire înaltă și voi ați strălucit!
„Pe când un soare dulce și mult mai fericit
„Iși revărsa lumina pe acest pământ iubit.

„Dar însă ziduri triste, aveți un ce plăcut
„Când ochiul vă privește în liniștit minut
„De jale îl pătrundeți, de milă îl uimiți.
„Voi încă în ființă, drept pildă ne slujiți,
„Cum cele mai slăvite și cu temei de fier,
„A omenirei fapte din fața lumii pier.

.

..... Mai mult mă mulțumesc
 „A voastră dărâmare pe gânduri să privesc
 „De cât zidire înaltă, decât palat frumos,
 „Cu strălucire multă și fără de folos,
 „Și tocmai cum păstorul ce umblă prin câmpii
 „La adăpost aleargă când vede vijelii
 „Așa și eu acuma în viscol de dureri,
 „La voi spre ușurință, cu triste, viu, păreri.

INSEMNĂRI CU PRIVIRE LA ORAȘUL FOCȘANI

DE I. M. DIMITRESCU

IV

În aceste împrejurări : de patriarhal bisericesc, de bresle de lăutari, un început de teatru, cu societate bună, care primise educația pensionatelor occidentale și al unor tineri, cunoscători ai meșteșugului de a cânta din diferite instrumente, pornește *Lucio Vecchi* activitatea muzicală din orașul Focșani.

La început, prin diferite familii și mai ales în casele D-nelor *Simionescu-Râmniceanu* și *Tufelcică*, se organizează mici concerte de cameră, la care ia parte activă și *St. Vasilian*, profesorul de muzică dela liceu. Acesta și cu câțiva ani mai înainte făcuse câteva începuturi de ansamblu de orhestră.

La 1879, se observă un mic progres muzical, iar la 1880 D-1 *Iancu Langa* (violină primă), *St. Vasilian* (violoncel), *Frederic Remer* (violină secundă) și *Lucio Vecchi*, dirigorul quartetului, (viola), organizează primul quartet de coarde. Curând la quartet se mai adaugă flaut, contrabas, piano. La piano, cântau D-nele *Remer* și *Tufelcică*. Orhestra se mai completează și prin *D-ra Ferhat*, o bună violonistă.

Prin acest îndemn și început, în curând, se organizează din elemente tinere o societate filarmonică, dirijată de maestrul *Lucio Vecchi*.

După vreo 4—5 ani, multe din elemente fiind nevoite să plece din localitate, societatea a trebuit să înceteze funcționarea până la formarea altor persoane. După vreo alți 2 ani, filarmonica s'a reînființat, fuzionând cu societatea științifică literară *Milcovul* și cu *Ateneul Milcov*, care în tot timpul iernei, țineau odată pe săptămână, în sala „*Ciurea*” conferințe, urmate de audii muzicale, din care nu lipseau bucățile cele mai alese din autori ca: *Beethoven*, *Mozart*, *Haydn*, *Händel*, executând chiar simfonii. În anul 1901 Societatea a dat un festival în sala „*Ciurea*”, pentru comemorarea morții ilustrului maestrul și compozitor italian *Giuseppe Verdi*, la care fostul Director al Liceului „*Unirea*” *D-1 Const. Calmuschi*, a vorbit despre viața și operele sărbătoritului. Or-

hestra societății, unită cu aceea a Reg. 10 Putna, a executat numai din operele maestrului *Verdi*, ca: *Aida*, *Traviata*, *Rigoletto*, și altele.

La toate aceste conferințe, însoțite de audiții muzicale, sala era totdeauna plină, dovadă că poporul românesc iubește muzica, chiar sub formele cele mai superioare și e amator de orice manifestații de ordin științific și literar.

Pe lângă această mișcare muzicală, se mai adaugă activitatea primului cor religios al bisericii *Domnească*, organizat de *Ștefan Vasilian*. Printre cei dintâi coriști, găsim pe decedații profesori: *Petre Mironescu*, *N. Codreanu*, *St. Mincu*. Pe foștii elevi ai liceului D-nii: *Alex. Lupescu*, Generalul, Șef al Marelui Stat Major de mai târziu, *Theodor Jellea*, farmacist, din Iași, Colonel *C. Cardaș*, Colonel *C. Chiriac*; decedații: *Mihai Pădleanu*, fost ministru plenipotențiar, *D. Nicolau*, fost președinte al asociației farmaciștilor, *Pite Rădulescu*, *Dr. G. Mironescu*, fost medic șef al orașului Giurgiu și alții.

Activitatea, vorbită mai sus, era complectată de aceea a corului dela *Reg. 2 Geniu*, care cânta și la Capela Militară, dirijat, o vreme, de *St. Vasilian* și apoi de *I. Nanulescu*. Activitatea aceasta muzicală a fost susținută, la început, de Generalul *Zamfir Gheorghiu*, apoi de coloneii: *Gr. Crăiniceanu*, fost Ministru, și *I. Rașcu*, fost Inspector General al Geniului. La acest regiment, o adevărată școală, de unde au ieșit mulți generali, se mai dedeau de către ofițeri și trupă, piese de teatru și diferite festivaluri, cari au fost imitate mai târziu, prin anii 1909—1913, de Reg. Putna Nr. 10, comandat de coloneii: *D. Marian*, *Scarlat Panaitescu*, membru al Academiei Române și *Arthur Văitoianu*, fost prim ministru. Indemnul a venit mai ales, din partea Generalului *Const. Herjeu*, Comandantul Diviziei VI-a pe atunci, fost ministru și membru al Academiei.

În ziua de 20 Octombrie 1907, din indemnul D-lor: Profesor *Savel Rahtivan*, *Ioan Nanulescu*, maestru de muzică la liceu; Avocații *Ștefan Graur*, *Matei Dimitriu* și *Locot. N. Botez*, ia ființă o nouă societate filarmonică: „*Doina Vrâncii*” sub președinția D-lui *I. Langa*. Maestru de predare pentru orchestră e *Lucio Vecchi*, iar pentru cor *I. Nanulescu*. Primii 5 ani, au fost adevărați ani de glorie muzicală. Orchestra număra 60—70 de persoane, corul cam tot atâția.

S'au dat, nenumărate concerte în localitate și la R. Sărat. Orchestra cu bucăți clasice, iar corul cu cele mai alese bucăți populare și clasice ale măștrilor: *Muzicescu*, *Vidu*, *Dima*, *Strauss*, *Bizet*, *Schumann* și alții. Această societate a cântat și în onoarea congresului de științe ce s'a ținut în Focșani, în 1909.

După câțva timp, orchestra s'a dizolvat, rămânând numai corul, condus pentru scurtă vreme de D-l *Sub-lt. I. Dumitrescu*, după care iarăși a venit D-l *I. Nanulescu*.

În 1910, o parte din membrii filarmoniceii, sub conducerea D-lui *Gh. Salomia*, maestru de muzică, au alcătuit corul bisericesc, care funcționează și astăzi. La 1912, tot D-sa a luat și conducerea corului „*Doina Vrâncii*”.

Între timp, maestrul *Lucio Vecchi*, mai încearcă o grupare muzicală-orchestrală, care asemenea a dat concerte până în preajma războiului.

În 1914, un grup de tineri amatori de muzică, sub președinția D-lui

V. V. Hanș, profesor la liceu și condus de D-l *Dardanian Rădulescu*, au înființat o nouă societate corală „*Lira Putnei*”, dând concerte și festivaluri, iar la venirea războiului se dizolvă și aceasta.

În intervalul, dela 1916—1919, timpul războiului și în parte al ocupației germane, afară de corul religios condus de Salomia, nici un fel de manifestare culturală sau artistică nu s'a mai produs.

Solurile corului erau susținute de D-ra *Maria Dumitrescu*, actualmente cântăreață de operă. Corul atrăgea multă lume la biserica Sf. Ioan și stârnise admirația intelectualilor germani din trupele de ocupație, între cari se găseau mulți artiști și muzicanți reputați.

În 1919, membrii soc. „*Doina Vrancei*” și ai „*Lirei Putnei*”, au fuzionat sub denumirea de *Societatea „Filarmonică”*, sub președenția avocatului *Leonida Bălan*. Mastru de orchestră e tot neobositul *Major Lucio Vecchi*, iar de cor D-l *Dardanian Rădulescu*. Noua societate a jucat și cântat opereta „*Pericola*”, după care și-a încetat activitatea.

Au mai umrat câțiva ani de lăncezeală. La serbările liceului din când în când cânta orchestra elevilor de sub conducerea D-lui *Ettore Sorani*.

Acum avem două coruri religioase în oraș, ale D-lor *Atanasiu* și institutor *Serpescu*.

În ziua de 1 Octombrie 1929, din îndemnul acelorași amatori de muzică, *Lucio Vecchi* (cu câteva luni înainte de moarte), D-l *Iancu Langa*, la care se mai adaugă D-nii: *Dardanian Rădulescu*, Lt.-col. *Nadolu*, Gh. *Alaci* și Căpit. *Corpaci*, iau inițiativa înființând o nouă și impunătoare societate muzicală, cu două secții: orchestră și cor. Cea dintâiu sub conducerea acum a D-lui *Saica* și corul condus de D-l maestrul de muzică *Popa*. Societatea la început număra printre membrii săi, pe ilustrul pianist *D. Handman*, focșănean de origină, care reputează în prezent, mari succese la Berlin.

Cu ocazia sărbătorilor de Crăciun în 1930, societatea a dat un festival dintre cele mai reușite, cântând colinde și alte melodii tradiționale.

Tânăra societate de cântări merge pe drumul cel bun, drumul însemnat de *Ștefan Vasilian*, *Ioan Nanulescu* și mai ales de către *Lucio Vecchi*, în cei aproape șaiszeci de ani de activitate muzicală, în orașul Focșani.

RĂSBOIUL NEATĂRNĂRII.

În 1877—1878, în Focșani, domnește însuflețire și nădejde că din luptele „Oștilor cari stau față în față, în câmpul de războiu” se va dobândi biruința armatelor creștine, ca urmare *Neatărnarea României*.

Doamnele, între cari: *Smaranda Apostoleanu*, *Eleonora Calistrat*, *Maria Cotescu*, soția lui *Costache Cotescu*, luptător pentru Unirea Principatelor, fost Consilier al Cuștii de apell din localitate, *Marița Brăescu*, *Alexandrina Sideri*, *Elena Șimonescu-Râmnicăneanu*, *Tufelcica* și altele alcătuiesc societatea *Crucea Roșie*. Multă lume din Focșani activează pentru societate, căreia i se fac danii. Copiii chiar, muncesc să facă scamă pentru răniți.

La 30 August 1877, *Regimentul 10 de Dorobanți*, se încaeră sângeros în lupta aprigă cu dușmanul secular, la reduta Griviței. Cad eroini mulți dintr-ai noștri, printre cari: *Maiorul Gheorghe Șonțu*, *Căpitanul L. Cracalia*, *Locotenentul Chivu Stănescu*, *Sub-lt. Gheorghe Botescu* și-un șir lung de ostași, „cu rang de dorobanți”, ceea ce cășunează jale și durere în multe familii focșănene.

Fig. 39. — *Smaranda G. Apostoleanu*. O doamnă de mare distincție și energie, fosta soție a omului de stat *Gheorghe Apostoleanu*, decedată în 1925. A fost prezidenta *Crucii Roșii*, a *Comitetului Școlii profesionale*, a *Societății Ortodoxe a Femeilor Române*, etc din localitate.

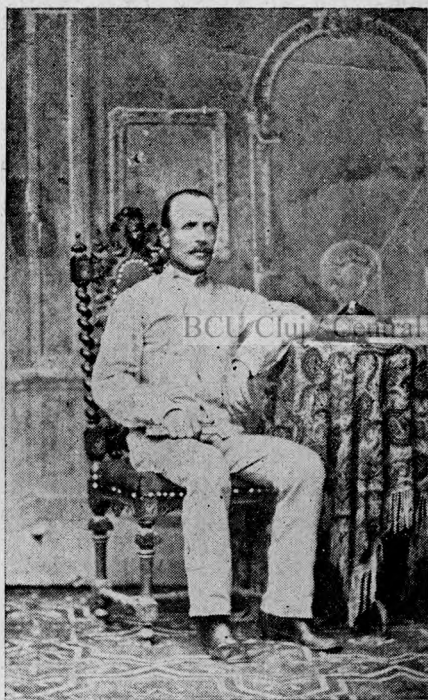
Fig. 40. — Eroul național *Maior Gheorghe Șonțu*, căzut la asaltul Griviței, la 30 August 1877.

În ziua de 20 *Februarie 1878*, un detașament din *Regimentul 5 de Linie*, sub conducerea *Sublocotenentului Stănescu*, aduce în oraș niște relicve scumpe, bagajul *Sublocotenentului Botescu Gheorghe*, mort la *Grivița*. Svonul se răspândește repede în toate cercurile. De unde, până acum, era numai o presupunere, moartea Eroului, faptul acesta, o adevărește în totul. Trista însărcinare, după cum află din actele prefecturii, de a preda aceste lucruri, D-nei „*Marița Boteasca*”, mama Eroului, o are polițaiul *Mărgăritescu*, fiind martor ocular la scene sfâșietoare, când mama lua în primire aceste scumpe odoare, tot ce mai rămăsese, pe urma iubitului ei copil, nădejdea bătrânețelor ei.

La 30 August 1878, la biserica Catedrală, Sf. Ioan, parastasul de un an, dela moartea Eroilor din Regimentul 10 de Dorobanți. Catedrala, era arhiplină de lume. S'a făcut o slujbă impresionantă. Când preotul a pomenit numele *Maiorului Șonțu*, sora lui, de față, a înnebunit de durere, fapt care a produs o mare tulburare în sufletul tuturor.

Altă scenă: văduva *Căpitanului Cracalia*, D-na *Eliza Cracalia*, a jurat în fața altarului că va păstra o veșnică și scumpă amintire soțului ei, căzut pe câmpul de onoare. S'a ținut de cuvânt, suferind martirul unei îndelungate văduvii de atunci și până astăzi.

Este una din puținele, poate chiar unica văduvă din războiul Neatârării. Trăește în orașul nostru pildă de virtute.

De susținere
 Fiului meu
 Căpitan
 Costea giti
 Capitan Cracalia

Fig. 41. — Căpitanul *L. Cracalia*, erou din războiul Independenței, căzut la Grivița.

Războiul cu Turcii, făcuse destule goluri în multe familii, încât, a fost nevoie de o întreagă organizare pentru ajutorarea celor rămași fără sprijin. Statul le dădea lemne gratuit din păduri, proprietarii de moșii, multe ofrande, iar sătenii făceau clacă, muncindu-le pământurile. O frumoasă și laudabilă manifestare de frăție socială și românească, pe care am ținut s'o remarc aici.

(Va urma)

CE SE POATE ÎNVĂȚA PRIN FILATELIE

Conferință ținută la „Radio”, în programul școlar
din ziua de 28 Februarie 1931.

DE PROF. VICTOR ANASTASIU

Filatelicia, ori poate că mai corect ar fi să-i zicem timbrologie, nu trebuie socotită ca o distracție care constă în a aduna mărci poștale de diferite culori, mai mult sau mai puțin bine conservate, după cum ne sosesc prin Poștă; și apoi a le aranja într'un fel oarecare sau chiar la întâmplare.

Hărțiuțe mici, roșii, verzi, albastre, albe, galbene cu portrete în miniatură de Regi și Regine; fotografia unui port îndepărtat... iconă minusculă dar foarte fidel redată a unui elefant, pe care 'l duce cu bețișorul de trestie la Gange.

În colecția tăcută de Mărci se adună laolaltă popoarele, se agită, se recunosc, se recomandă, formele moarte de mij de ani încep să trăiască.

Și defilează astfel trecutul la braț cu prezentul. Iată-l pe Mircea cel Băalături de Carol I, pe Mihai Viteazul în fața lui Ferdinand întregitor de țară! Pe paginile colecției de mărci se desfășoară istoria dezvoltării Europei, a Asiei și celor două Americi, a Australiei cea depărtată și a Continentului negru.

Se desprind poduri fantastice, cascade uriașe, păduri virgine, preoți, matoțoi, muncitori lucrători ai ogoarelor și chinuții săpători în măruntalele pământului. Nave care nu mai ajung la țarm, glorioși eroi cu coifuri de aramă și sulii lungi. Savanți, artiști, poeți, pictori, muzicanți, oameni politici, exploratori; orașe, țări, episoade din războaie. Defilează țările cu trecutul și obiceiurile lor, cu fauna și flora lor caracteristică. Și pare-se că văd trecând prin fața ochilor: bătrânele figuri ale regilor Ferdinand al Siciliei, Leopold I al Belgiei; blânda figură a lui Frantz Iosif al Austriei și impunătorul chip al lui Carol I neuitatul nostru rege care ne-a dat independența; Majestoasa figură a reginei Victoria și a tuturor Regilor Angliei, dela ea încoace. Muzeul impozant al mărcilor regești și împărătești din toate țările lumii are săli în care se așează Principii (Monaco) și îndrăzneții uneori Președinți de Republică, mai ales Americani. Simplele și modeste alegorii republicane cum sunt ale Franței de după Napoleon al III-lea, înfruntă și ele defileul.

Defilează, zic, țările la rând cu fauna și flora lor, cu trecutul și obiceiurile lor;

Moldova cu capetele de Zimbru, prețuite unele din ele până la 150.000 franci, nu lei. Vin apoi, în mărcile Regatului, postalioanele, care ne arată cum se făceau transporturile poștale (Posta lui Vilner) în vechime; scene din războiul independenței, întregirea Neamului și marii noștri Regi.

Fosta noastră vecină, Impărăția Austriacă, descleiată din toate încheieturile sale, în urma Războiului Mondial, se mulțumește să ne prezinte impozanta galerie a muzicanților ei: Mozart, Haydn, Schubert, Beethoven, Straus, Wolf și câți alții, cari s'au născut sau și-au făcut cariera în vestitele orașe:

Salzburg, Innsbruck, Bregenz, Lintz, Graz și mai ales în celebrul oraș al cântecului și veseliei: „Viena“.

Belgia cu monarhi, orașe, monumente și catedrale vestite: Mons, Malines, Gand, Bruxelles, Ypres, Louvain, Dinant, Spa, Anvers și Liège.

Străvechea viață Boliviană ne înfățișează monolite model de arta ei aproape preistorică; vulcani (El Potosi), lacuri (Titicaca), palate monumentale și d'asupra tuturor Vulturul cel mare „Condorul“ care planează până pe vârfurile cele mai înalte ale Anzilor *).

O bogată faună și splendidă floră ornamentează paginile din Borneo: cerbi, crocodili și superbi păuni; urangutani și rinoceri, elefanți cari se coboară din India prin Indochina până aici; mistreți (Babirusa), bivoli și tapiri cu șeaua albă, răspândiți de aici prin Ceylan până în India.

Cocotieri și celebrul Ranavalo, bananier cu frunza în evantaliu și cu rezerve de apă la teaca frunzelor numit și „arborele călătorilor“, nu lipsesc.

Nu trebuie să uităm Bosnia cu râpele sale amendate de mână omenească și făcute proprii pentru diferite plantații; cu castelele sale, poduri suspendate, viaducte, torente și cascade, cetăți și sate spânzurate de prăpăstii, animale de transport în locuri așa de greu de străbătut; bogat asortiment de peisagii care ne înfățișează actualul pământ al Yugo-Slaviei.

Brazilia antebelică, face un exces de figurine, reprezentând oamenii săi din diferite domenii: politică, artă, război, etc.

Geografia economică și etnografia se răsfață din belșug în Colonii de toate categoriile.

Castorul și cerbii Americii septentrionale: Whapiti și Caribu; morhua și foca ca și cănele de Tera-Nova, sunt și ei prezenți.

Sporturile, mărcile turistice ca și clasa de școală nu lipsesc — apărând și în emisiuni vechi (în Grecia) și în cele mai noi (în Franța, Belgia, Congo, Norvegia).

Statele-Unite Americane ne îndestulează cu portretele Prezidenților și oameni celebri din diferite domenii: Franklin, Lincoln, Lewingstone, Jeferson, Monroë, Washington, Roosevelt, Edison și numeroase comemorative ale diferitelor centenare și evenimente însemnate din viața americană.

Franța figurează în alegorii diferitele ei Republici, fără să abuzeze de singurul ei împărat.

După Războiul Mondial scoate la iveală chipurile diferiților savanți și binefăcători ai omenirii, poeți și alegorii sportive: Pasteur, Berthelot, Ronsard.

Italia nu se lasă mai prejos nici ea; după ce ne dă toți regii ei, înviază strămoșii Împărați și Consuli și apoi ne gratifică cu nesfârșite serii comemorative: Dante, Manzini, Propaganda fide, Anul sfânt, Marșul spre Roma sau Victoria fascismului, Volta și acum în urmă și blândul poet Virgiliu.

Am ajuns și la țara Minunilor în viață „Liberia“: elefanți, hipopotami, șimpanzei, șopârle, iucani, marabut, elafi, vulturi, crocodili, leopardzi și onca (un fel de panteră), antilope și bivoli și celebrul bomi (protopterus) un fel de pește din neamul Dipnoi care trăește prin bălți și care se urcă și pe copaci.

*) Și care se lasă din când în când ca să răpească câte un pui de Guanaco, un fel de Lamă care trăește în cârduri prin poenile munților.

Ananasul și bumbacul se ridică până în Egipt. Iar Madagascanul adăpostește în copacii săi: Sabal și Rafia cel cu frunze până la 20 m., maimuțe cu coada lungă și stufoasă, precum și minunatul Maki.

Celebrul explorator al mării, modestul învățat prințul Albert din Monaco, stă alături de impozantul său Muzeu Oceanografic.

Pasărea paradisului se răsfață în Noua-Caledonie, iar Menura (pasărea) liră ilustrează împreună cu casoarul Noua Galie de Sud. Timidul și atât de interesantul Kiwi (Apterix) pasăre cu însușiri de mamifer, își caută pe înserate hrana în pădurile din Noua-Zeelandă, care se mai mândrește cu ghețarii și lacurile de pe impozantul munte Cook.

Timbre turistice, sportive, scene religioase, Sf. Mormânt, până și zidul suferinții ne sunt înfățișate în hârtiuțele noastre prinse cu atâta grijă în paginile albumului nostru.

Exemplu frumos de selecțiune artificială și adaptațiune la mediu ne dau crescătoriile de boi pitici din Uruguay.

Sagotierul și Metroxylon (arborele de pâine) palmierul Areca din Sumatra, Ceroxylon (producător de ceară) din Madagascar împreună cu Borassus cel producător de vin își întind binefacerile lor până departe în insulele Malaeze.

Cacaoyerul, arbore din neamul Nalbei (Téobroma Cacao) zis și hrana zeilor în insulele Caraibe unde este originar, ne dă făina semințelor sale din care se prepară ciocolata.

În ansamblul acesta de plante tropicale, uneori gigantice de trunchiul căroră spânzură ca și vășcul din pădurile noastre, vanilia cu fructele sale așa de parfumate, nici păsărelele nu s'au lăsat mai pre jos. Printre crăci zboară și croncănesc. Sima, pasăre cu cioc gros, mare, mai mare decât corbul nostru. Calao și Tucanul cu creastă enormă la rădăcina ciocului.

Cum ușor se poate vedea, din Groenlanda înghețată trecem ușor în Liberia cu crocodilii ei; din Persia răsfoitul domol al foilor ne duce ușor în Jamaica, Cuba și Havai, Borneo și Sumatra, ca să asistăm îngroziiți la spectacolul măreț al erupțiunilor faimoșilor vulcani, dintre cari Merapi (Batavia) abia s'a potolit puțin, pentru ca ceva mai departe scoarța din Noua-Zeelandă să se sgudue puternic și să facă victime omenești.

* *

Filatelistul ca și naturalistul nu se mărginește numai la examinarea superficială a colecției ci este dator să studieze marca în ea însăși și orice considerente cari ar fi în legătură cu ea nu trebuie să-i scape, de ex.: origina și evoluția mărcii postale. Cele dintâi mărci postale apar în Anglia la anul 1840; vin apoi Statele-Unite 6 ani mai târziu; Insula Mauritiu 1847 cu cele mai scumpe mărci (600.000 fr.), Franța 1849, Moldova 1858, etc.

Organizația postală cată să-l intereseze ca și modul de fabricație, felul hârtiei, tiparul, dantelatura, gravura, etc.; pentru aceasta la un filatelist găsim un mic laborator înzestrat cu diverse aparate, ustensile și material de cercetări: un microscop, filigranoscop, lupă, aparat de fotografie și mărire, odontometru, compas de precizie, lampă cu mercur, pense, clasoare, șarniere vegetale, fiole

etichetate și o bibliotecă de specialist, din care n'ar lipsi poate ca la vechii alchimiști, crocodilul împăiat, dar care este la loc de onoare în colecție.

Filatelistul doritor de a se instrui, poate prin observarea și studiul mărcii să urmărească fază cu fază evoluția, progresul și să reinvieze momentele eroice a unei țări și să-și dea seamă de fauna și flora unei regiuni, de producția și principalele industrii, de arhitectura, de obiceiurile populațiilor și câte alte chestiuni legate de ființa unei țări, respectiv a unei mărci.

Filatelia ne dă lecțiuni de Istorie și Geografie; ne dă noțiuni economico-sociale; ea este și o educatoare din punct de vedere moral.

Cercetările filatelice dau răbdare și istețime, clasificarea mărcilor ne deprinde cu ordinea și metoda. Grija de a păstra în mod meticulos timbre noi ne va deprinde cu curățenia; examenul amănunțit, atent și încordat pe care reclamă unele mărci cu înfățișări îndoelnice, obișnuște ochiul și dezvoltă preciziunea.

Filatelia este deci o îndeletnicire, care dezvoltă în cel mai mare grad *spiritul de observație* și aici filatelia se slujește de aceeași metodă cași biologia. Filatelia încă din primele sale începuturi nu a disprețuit fauna și flora diferitelor ținuturi. Și după cum am spus la început mamiferele mari apar fiecare după regiune și climat: elefantul cu hipopotamul, orangutanul cu antilopa, țapul vârgat (*Strepsicerus*) cu pantera (*Onca*), girafa cu zebra, leul cu cămila, tigru grup cu tapirul. Neamul păsărilor ne oferă: papagali, flamanzi, vulturi, struți, pescăruși și lyre, parașiși și kivi. Reptilele cu șopârle, șerpi și alligatorul cel urât și cu înfățișare de monstru nu lipsesc. Ici colea câte un pește morhua ori rechin.

Flora cu plantele și fructele diferitelor regiuni se răsfată pe diferite pagini: așa Ranavala zis și arborele călătorilor, un fel de Muza din Madagascar, ne dă o băutură minunată de plăcută; Boababul giganticul copac pe lângă trunchiul căruia omul pare un pigmeu; cocotierul și bambusul, trestia de zahăr și papyrusul, orezul și grâul, ceaiul, cafeaua, chinina și tutunul și câte altele!

Din când în când filatelia ne dă și câteva tipuri alese dintre diversele rase și ocupațiile lor de căpetenie. Femeia tribului *Krou* cu bustul planturos frumoase tipuri din *Manding* cu fes mahometan; *bu-bu*, *gréboc*, *Dé*, *Gola* și *Vai* singurile dintre popoarele de neam Negru care au un alfabet de mai bine de 200 litere și cunosc și scrisul.

Locuințele un fel de bordee conice acoperite cu frunze de palmieri și uneori așezate pe taraci (*Brunei*), ne amintesc locuințele palustre din preistorie.

Bărți ascuțite și lungi spintecă apele nemăsuratelor fluvii ale căror țărmuri sunt acoperite de plantații sau păduri sălbatice în cari să adăpostesc numeroase vietăți. Marea cu sbuciumatele ei valuri este tratată în adevărate tablouri în miniatură. Capuri și insule unde au debarcat primii descoperitori de ținuturi necunoscute.

Munți și vulcani, lacuri și cascade, chei și porturi celebre sunt destule.

Recunoștința și admirația către oamenii ce și-au închinat viața lor științei, artelor, binelui public în general, este mărturisită prin portretele lor pe mărci: Pasteur, Copernic, Paderewski, Franklin, Nansen, Stanley, Byron, Berthelot, Masarik, Volta, Edison, Vergiliu și alți alții!

Cum vedeți alegoria se leagă cu Realismul, anticitatea cu contemporanul, personagiile istorice cu cele artistice, știința cu politica, lucrările mari tehnice cu agricultura; monumentele arhitectonice celebre și instituturile de cultură cu frumusețile naturii, vulcanii cu cascadele, industria cu războiul, menajeria cu grădina zoologică cu sefa și grădina botanică iar omul în luptă cu natura, din care ese deseori biruitor. Țări și locuri dela primul somn depe banca de liceu, ne reapar în hârtiuțele colorate ce le avem înșirate în fața ochilor. O călătorie în jurul Lumii o putem face în mai puțin de 60 zile și cu mult mai puțină osteneală, foilețând numai albumul cu mărci.

Filatelia, preludiu de pacifism, este o dulce amăgire a intelectului chinut de surrogate, suferințe, dări, scumpete, desiluzii și din nenorocire, de global și impozitul de sacrificiu. Filatelia este anticamera Umanitarismului, adâncă concepție de a te interesa de toate popoarele, de toate țările.

Filatelistul cercetează și iubește hârtiuța care reprezintă epoca, țara și văzduhul unei regiuni oricât de depărtată ar fi ea.

Filatelistul are prilej să cunoască totul despre o țară; să se plimbe pe marginile fluviilor, să navigheze pe apele cele mai furtunoase; să urce fără osteneală și fără cheltuială munții, dispensându-se de serviciile Societăților de turism; să trăiască în societatea Lamelor și a Condorilor, să asiste la defilarea turmelor de girafe și hergheliilor de zebre din Nyassa, luată la goană (în album bine înțeles) de fioroși tigri din Malaca ori fugărite în propria lor țară de jaguari și pantere.

Poate face cunoștința ghețarilor din Elveția, să străbată deșerturile africane, iar la umbra și freamătul deșisurilor păduroase din Guatemala să asculte cârâitul așa de caracteristic al kakatoes-ilor cu frumoase mantii imbrăcați.

Filatelia este o tăcută și discretă preocupare, prietenoasă îndeletnicire, dulce petrecere în care ne jucăm cu epocele, cu țările. Este un teatru interesant și liliputan al Istoriei, Geografiei, Științelor Naturale și al Civilizației.

Mâna prietenoasă care ne apropie de frații noștri chinuiți dar muncitori din America, din fundurile Africei, Asia ori depărtata Australie.

Mărcile sunt hârtiuțe magice cari închid în ele continente întregi.

Iată ce pot învăța școlarii noștri dintr'o metodică îndrumare în colecționarea mărcilor!

Și acum în afară de toate acestea, filatelia poate urmări și un scop economic; și dacă sunteți un norocos și bun observator la cumpărături, veți avea mai târziu răsplata cuvenită economiilor făcute.

Marca bună are o valoare mondială; ea nu suferă de criza actuală, ea nu este influențată în mare măsură de fluctuațiunile Bursiei. Pe când toate celelalte valori în jocul de bursă scad sau se pot chiar prăbuși, vânzările de colecții cari se fac în orașele mari: Paris, Londra, Berlin și în alte centre însemnate filatelice fac dovada nu numai a stabilității lor, dar chiar a creșterii în valoare. Este destul să citez vânzarea la licitație publică în anul 1924 (când a fost și în București o expoziție filatelică) la Paris a faimoasei colecții Ferrari, pentru care s'a obținut 20.000.000 de franci plus 17% taxele fiscale.

CHIMIE PENTRU TOȚI

AURUL ȘI ARGINTUL

Conferință rostită la Radio-București, Luni 22 Noemvrie 1930, ora 19,20

DE G. G. LONGINESCU

*Munții noștri aur poartă
Noi cerșim din poartă 'n poartă.*

Niciodată acest cântec jalnic al Moșilor necăjiți, dar viteji, n'a răsunat mai jalnic de cum sună azi. Munții noștri aur poartă și noi suntem plini de datorii. E ceva putred în Danemarca. E putregai, putregăios din cântecul frumos ascultat la Radio București. Cu toată vitregia vremurilor de azi eu cred statornic în crezul lui *Bolintineanu* : viitor de aur Țara noastră are. România-Mică pe care a cântat-o el în caldele lui versuri se întinde astăzi dela Nistru până la Tisa. Mândră și bogată e Țara Românească a lui *Ferdinand cel Mare*. Respectată de prieteni și temută de dușmani va fi România-Tare a lui *Carol al II-lea*.

Aur poartă munții noștri, aur lanurile noastre, aur închegat prin puterile chimiei. Unul e topit în cazanele uriașe din întunericul pământului, celălalt e crescut pe câmpiile mănoase la lumina zilei și dogoreala soarelui, cu ploaia din nori, cu hrana din pământ și cu stropii de sudoare de pe fruntea înfierbântată a Românului plugar. Aur și iar aur sunt cărbunii, petrolul și gazul natural. Ei ne încălzesc, ei ne luminează, ei mână mașinile care muncesc pentru noi și care lucrează mărfuli de mii de milioane. Căderile de apă înhămate la turbine uriașe vor munci mâine alături de noi și vor pune în mișcare locomotivele electrice, mai rezezi și mai eține decât cele cu aburi. Aur e fierul care clocoțește în cuptoarele înalte și care svârcolindu-se scrâșnind între ciocan și nicovală se prefacă în poduri peste ape și drumuri de fier, în tunuri și mașini, în pluguri, în grape și sape și unelte de tot felul. Aur e sarea care dă viață la mii de industrii. Aur și iar aur sunt munții noștri jalnici, cu pietre, cu metale, cu apele de leac și codrii seculari. Aur e mîntea Românului isteț.

Avem de toate ca să fim bogați. Ne mai trebuie muncă. Să muncim și să ne îmbogățim. Să lucrăm mai bine câmpul ca să producă mai mult. Să lucrăm în fabrici ca să prefacem în aur sunător bogățiile naturale pomenite mai sus. Să ne îmbogățim ca să ne luminăm. Să facem școli multe, în loc să le desființăm, la sate, la orașe și în cătunele uitate.

Să tipărim cât mai multă carte românească, în limbă românească, pentru neamul românesc. Să facem case de cetire, muzee și laboratoare bune. Să ne ridicăm cât mai sus pe scara civilizației și să ne pregătim pentru ziua cea mare întrevăzută de *Alexandru Odobescu*. Marele nostru scriitor, marele boer al scriiturilor românești, cum l-a numit așa de bine domnul Tudor Arghezi, în frumoasa conferință de ieri, avea credința neclintită că făclia civilizației care a

fost purtată pe rând de latinii din apus, va trece odată și în mâinele noastre latini de la Dunăre. Ziua aceea se apropie.

Să nu mai umblăm după capital străin. Un American spunea că ei n'au adus capital din Europa. Ei s'au îmbogățit muncind și prelucrând bogățiile naturale ale Americii bogate cași România.

* * *

Aurul și argintul sunt cu siguranță cele dintâi metale cunoscute de om. Coloarea, strălucirea și greutatea lor au atras din vechime atenția omului. Au fost cunoscute în vremea preistorică. În cărțile lui *Menes* care a trăit cu 3600 de ani înainte de *Hristos*, aurul era prețuit de două ori și jumătate mai mult decât argintul. Vișelul de aur, distrus de *Moise*, era de lemn acoperit cu foi de aur. În *biblie* aurul și argintul sunt pomenite des. *Avram* era bogat în vite, argint și aur. Pentru locul în care a îngropat pe soția sa *Sara* a dat 400 de greutateți de argint. *Iosif* a fost vândut de frații săi pe 20 de bani de argint și ajuns ministru da fraților săi punge de argint ca să-și cumpere grâne. După *Herodot*, *Cresus* a dăruit templului din *Delfi* 4000 de talanți de argint și 270 de talanți de aur, în valoare de vre-o 75 milioane lei aur. *Solomon* a adunat aur mult, sub formă de juvaeruri, în templul din *Ierusalim*. *David* dăruise templului aur în valoare de 20 miliarde lei. Sub urmașii lor acest aur a fost luat de *Sisak* și dus în *Egipt*. *Ofirul* pomenit în *Biblie* pare să fi fost ținutul *Maschona* de azi, dintre *Zambez* și *Limpopo* și nicidecum *Arabia* sau *Etiopia* cum s'a crezut odată. *Babilonenii* adunaseră mult aur care era răspândit între *Tigru* și *Euftrat* și luat prin cuceriri.

Groaznic de mult aur a luat *Cirus* în anul 538 înainte de *Hristos*, la cucerirea *Babilonului* și dela *Cresus* din *Lidia*. *Kambise*, urmașul lui *Cirus*, a luat și aurul dela *Faraoni*. *Darius al lui Histaspe*, urmașul lui, a mai mărit comoara de aur prin tributul de aur luat dela țările din *India*. Despre acesta pomeneste *Eminescu* în versurile :

*După vremuri mulți veniră, începând cu acel oaspe
Ce din vechi se pomeneste, Dariu a lui Histaspe.*

Cea mai mare parte din această comoară de aur a căzut în mâinele lui *Alexandru Machedon*, în anul 331. După moartea lui *Alexandru* această comoară de aur după ce a fost împărțită între urmașii lui s'a adunat la *Roma*. La început *Romanii* aveau prea puțin aur scos mai ales din ținutul *Asturiilor*. Prin cucerirea *Cartagenii* și apoi din *Spania* și din *Asia-Mică* dela *Mitridathe* s'a adunat mult aur în *Roma*. În minele din *Spania* lucrau 60.000 de robi la scoaterea aurului. *Spania* pare să fi fost țara cea mai bogată în argint. După *Diodorus* descoperirea acestor bogății ar fi avut loc astfel. Odată au luat foc dela un fulger pădurile din *Pirinei* și au ars atâta încât dela căldura lor s'a topit argintul cuprins în pământ și a curs în vale la fel cum curge un râu. Locuitorii care nu știau prețul argintului îl vândură *fenicienilor* pe lucruri de nimic. Negustorii își încarcă cât putură corăbiile cu argint și își făcură și ancore de argint în locul celor de plumb. Oricât am crede că aceste lucruri sunt din povești, nu ne putem îndoi că *Fenicienii*, *Cartaginezii* și *Romanii* au scos can-

tități nespuse de mari din minele de argint din *Spania* pentru a le schimba pe mărfuri de tot felul. *Plinius* povestește că era atât de mult argint în *Spania* încât unde se da de o vână de argint se găsea în apropiere alta. Cu acest argint a putut *Hanibal* să ducă războiul care a zguduit imperiul roman.

În timpul lui *Neron*, *Romanii* au scos foarte mult aur din *Dalmația*, așa de săracă în aur. *Galia* a dat deasemenea mult aur *Romanilor*; iar pe vremea lui *Cezar* ținutul *Rinului* a dat după *Mommsen* foarte mult aur. Minele de aur din *Ardeal* erau exploatate înaintea *Dacilor* și în tot timpul *Romanilor*.

Mult aur au luat *Spaniolii* din *America*. În *America* pe vremea aceea popoarele treceau din vârsta de piatră în vârsta metalelor. Popoarele de acolo întrebuițau cu deosebire cuprul, argintul și aurul care se găseau în mare cantitate. Pe timpul cuceririi *Perului* de către *Spanioli* prelucrarea aurului și argintului era în floare. Administrația era foarte dezvoltată. Poporul avea cultul soarelui, iar nobilii se credeau chiar fii soarelui. Cantitățile de aur găsite de *Spanioli* în *Peru* întrec toate închipuirile. Astfel templul soarelui din *Kuzko* avea pereții acoperiți cu table de aur de sus și până jos. O icoană uriașă a soarelui era făcută din table de aur și mai groase decât cele de pe pereți și a fost luată ca pradă de un cavaler, vorba vine. Un alt templu îmbrăcat în argint era închinat *Lunei*, soția *Soarelui*. În grădinile din jurul templelor erau arbori, flori și animale făcute numai din aur. Cum erau templele erau și palatele regilor, aur și iar aur. După ce au jefuit templele, *Spaniolii* au prădat țara pe care au cucerat-o în acest scop.

Goana după aur a ținut până azi. Pentru a găsi aurul ascuns într'un munte s'a dat foc pădurilor după el. S'au găsit comori și mai prețioase decât aurul din punct de vedere arheologic. Din aceste lucruri găsite care se păstrează în mare parte într'un muzeu american, se constată că *Peruvienii* vechi știau să facă aliaje de tot felul și știau să toarne aurul în tipare. E jalnică de tot povestea acestei culturi atât de înaintată care a fost distrusă pe deantregul de civilizația europeană.

În timpurile noastre aur mult a fost scos din *America de Nord*, *Statele Unite* și *Canada*. *California* e cunoscută de toată lumea pentru aurul găsit acolo. *Alaska*, *India*, *Australia* și mai cu seamă *Africa de Sud* sunt țările care dau cel mai mult aur. *România* e cea dintâi țară din *Europa* prin cele 5000 de Kilograme de aur scoase pe an din *Roșia Montană*, *Secăraș*, *Baia-Mare* și a 14-a țară din lumea toată. În 1928 s'a scos din lumea întreagă aur în preț de 400.000.000 dolari buni sau 80.000.000.000 lei proști. Aurul se găsește mai ales sub formă de vine în stânca tare din munte. Prin roaderea stâncilor de către ape aurul trece în nisipul râurilor cum sunt cele din *Oltenia*, *Buzău*, *Bistrița* din care îl scoteau odată țiganii aurari. Scoaterea aurului azi se sprijină tot pe zdrobirea stâncilor și măcinarea lor și spălarea nisipului artificial cu apă multă. Metoda de azi seamănă mult cu aceea întrebuițată de *Egipteni*. *Agatrhides* din *Knidos* în cartea lui „*Perplus maris rubris*” dă, pe la 130 înainte de *Hristos*, următoarea descriere care aduce mult cu metalurgia de azi a aurului. Aurul se găsea în vine într'o stâncă albă pe care o credeau de marmoră dar care era de cuarț. Această stâncă era încălzită multă vreme până se făcea mălăiață. În urmă era sfărâmată până ajungea cât mazărea de mare apoi bătută în piue iar nisipul amestecat cu apă, lăsat să curgă pe jghiaburi de lemn

clinate. Aurul era scos cu bureți de care se prindea. Nisipul îmbogățit astfel de aur era topit în tigăi amestecat cu plumb, sare și pleavă. Incălzirea ținea 5 zile întregi în care timp plumbul și sarea dispăreau iar aurul se aduna în tigăe. Aurul era făcut de prinșii în războaie sau de osândiții la muncă silnică. Azi aurul și pânca cu aur e spartă cu dinamită, săfârmată cu ciocane mecanice și pisată în moarte prin care curge multă apă. Nomolul cu aur trece prin niște jghiaburi de aramă unse cu argint viu. Aurul e oprit cu mercur iar prin distilarea amalgamului se obține aur. În nomol mai rămâne încă un sfert din aurul delat înțeles și care este scos cu cianură de potasiu sau alte mijloace chinice. Acest aur e în urmă rafinat și turnat în drugi care cuprind 99,98% aur curat. Deoarece argintul însoțește de multe ori aurul în minerale, obiectele de argint din vechime cuprindeau totdeauna și urme de aur. Acum vre-o 40 de ani un chimist din Mexic pretindea că prefăcea argintul în aur. El se servea de monede de argint care aveau urme de aur așa că transmutarea era numai aparentă. Tot așa s'a crezut în timpul din urmă că mercurul a putut fi transformat în aur. S'a dovedit însă că acel mercur cuprindea din capul locului urme de aur. Putem spune că nici până azi visul alchimiștilor nu s'a împlinit. Mai bine de o mie de ani alchimiștii au căutat zadarnic piatra filozofală cu care ar fi putut preface orice metal în aur. Într'o vreme regii și prinții întrețineau pe lângă ei câte un alchimist care căuta piatra filozofală și care spuneau mereu că aproape au găsit-o dar că le-a mai rămas să afle și *ichiul*, cum am spune. Mulți din acești alchimiști erau cinstiți dar și mai mulți erau înșelători.

În *Egipt*, erau mulți alchimiști care practicau meseria lor în folosul regilor. Tot *Egiptul* s'a menținut prin această artă sacră, chimia îmbrăcată în simboale și dogme religioase. Numai preoții aveau voie să se ocupe cu ea. Orice preot sau învățat care ar fi îndrăznit să destăinuie scrierile vechi erau puși în afară de lege. Iată un jurământ de pe atunci: „jur pe cer, pe pământ, pe lumină, pe întuneric; jur pe foc, pe aer și pe apă; jur pe înălțimea cerului, pe adâncimea pământului și pe prăpăstiile iadului; jur pe *Mercur* și pe *Anubis*; jur pe lătratul balaurului *Kerkuroburos* și a câinelui cu trei capete, *Cerber*, păzitorul iadului; jur pe *Acheron*, pe cele trei *Parce*; jur pe *Furii*; jur că nu voi pune nimănui și nimic din cele învățate“. Azi mulți elevi și studenți în chimie fac la examene parcă ar fi făcut acest jurământ. Iată și o rețetă de pe vremea aceea de făcut aur. „Ia mercur, amestecă-l cu corpul magneziei sau cu corpul stibiului din *Italia*, sau cu sulful care n'a trecut prin foc, sau cu var nestins sau cu alaun din *Melos*, sau cu arsenicul, sau cu ce-ți place. Aruncă praful alb peste aramă și vei vedea că aceasta își pierde culoarea. Presară praful roșu peste argint și vei avea aur. Dacă îl presari peste aur vei avea coraliu de aur. Un singur grăunte de acest coral ar fi fost de ajuns să facă oricât de mult aur din orice metal. Cei vechi credeau că metalele se formează în pământ dintr'un fel de abur care iese din măruntaele lui sub influența timpului și a astrelor. Așa Soarele ar face aur, Luna argint, Saturn plumb, Marte fier și Venus aramă. Cu vremea toate metalele trec în aur și argint. Alchimiștii căutau numai să scurteze această vreme.

Până azi aurul a rămas tot metalul cel mai frumos, cel mai scump și cel mai căutat. Tot ce e frumos e de aur, păr de aur, spic de aur, boț de aur. Tot ce e bun e de aur, inimă de aur, suflet de aur, gură de aur, sfântul Ion

Gură de Aur-Christostomul, Tache Ionescu era Guriță de Aur. Ce-i rar este suflat cu aur, carte de aur, nuntă de aur, vârstă de aur, cântărit cu aur. *Aurul paradoxal* sau aurul problematic a încurcat mult acum o sută și treizeci și doi de ani pe chimiști. Era galben ca aurul și totuși nu era aur curat. Era un mineral din *Transilvania* în care a fost găsit, un corp simplu, necunoscut până atunci, *telurul*. Trebuie să știm că telurul a fost găsit pentru întâia oară pe pământ românesc. Tot așa *ozocherita* sau ceara de pământ a fost găsită întâia oară în lume, aproape de *Slănicul din Bacău*, pe *valea lui Tudorache*. Deosemena două feluri de chihlimbar, *Moldovita* și *Muntenita* au fost găsite întâia oară tot în țara noastră și tot așa *Broștenita* și *Badenita* sunt două minerale găsite de *Petru Poni* pentru întâia oară în *România*.

* * *

Charles Richet, marele și strălucitul învățat francez, unul din puținii oameni a cărui minte mai poartă pecetea universalității, despre care am mai vorbit la microfon, a tipărit de curând o carte cu titlul: *L'âge d'or et l'âge de l'or*. Să se facă așa cine nu o va ceti măcar pe împrumutate dacă nu o va cumpăra.

Iată câteva titluri din tabla de materie a acestei minunate cărți. Ce este aurul. Setea de aur. Luxul. Păcatele aurului. Cum ajunge cineva bogat. Durerea. Bătrânețea. Boala și moartea. Ce trebuie să facem azi. Ce trebuie să facem mai târziu.

Iată și câteva rânduri traduse întocmai :

„Aurul e un metal foarte greu, galben și care nu ruginește. La drept vorbind nu-i de nici un folos. Nu poți face din el nici oțel care să taie, nici sârmă pe care s'o întinzi. Totuși prin colcarea și raritatea lui a fost prețuit demult... A fost luat ca măsură de schimb. O pâine, un cal, un castel, o carte, o panglică, o femeie (sic), pot fi schimbate pentru o bucățică de aur. Lumea a făcut din el roțițe subțiri pe care au săpat animale feroase, lei, vulturi, regi și femei. Fiindcă un număr mai mare de monede de acestea cântăresc prea mult, oamenii au născocit petece de hârtie pe care au tipărit aceleași animale feroase. Fiecare petec de hârtie face cât o anumită greutate de aur așa încât 50 de grame de petece de aceste fac cât 100 kgr. de aur.

Setea de aur e azi nespus de mare, iar dragostea fără aur e cum a spus cineva boală curată...

Pentru a trăi trebuie să te miști; mișcarea înseamnă cheltuială de putere, pentru a avea putere, trebuie să te hrănești, penru a avea hrană trebuie să ai bani: a trăi înseamnă prin urmare a avea bani. ...Simbolul averii e aurul; simbolul hranei e pâinea; așadar aurul înseamnă pâine...

Pofta de aur e mare dar nu fără oarecare dreptate. Luxul nu e totdeauna o ticăloșie. Intr'o vreme nu se pomenea de casă cu cameră de baie. Înainte de *Chevreul*, pe vremea bunicilor noștri, lumea ardea lumânări de seu care dedeau o lumină ca vai de ea.

Rând pe rând au venit lumânările de stearină, petrolul, gazul, lumina electrică; azi lumina electrică nu mai e un lux.

...Cei bogați își închipue că alergând după aur vor întâlni fericirea. Ei se înșeală. Goana după fericire nu e fericire.

...Francezii nu vor să mai aibă copii, fiindcă ei sunt un lux mai prejos de acela al automobilelor și prânzurilor scumpe. Un dușman al copiilor mulți spunea că cine are mai mult de un copil e un prost.

Nenorocitul a fost pedepsit prin pierderea singurei sale fete...

Cultul aurului are urmări groasnice...

Lumea nu mai vrea să aibă copii. Tinerii nu vor să mai cultive știința și artele. Țăranii părăsesc pământul. Toți vor să se îmbogățească și mai ales să se îmbogățească repede...

Singura scăpare este să se dea științei și prin urmare omului de știință întâetate în stat. Numai știința poate să ne vindece de boala scârboasă, plaga neamului omenesc: banul... Statul are datoria să ușureze de dări pe părinții cu copii mulți. Franța nu trebuie să piară prin lipsă de francezi... Atunci, în omenirea ce va să vie, prin creșterea inteligenței omenesti, durerea, bătrânețea și moartea, nu vor mai îngrozi pe nimeni... În ceasul din urmă al vieții noastre pe pământ vom avea marea bucurie de a fi pregătit pentru urmașii noștri o soartă mai fericită”.

Acesta e cel din urmă rând din cea din urmă pagină a cărții lui *Charles Richet*, pe care încă odată o recomand tuturor să o citească în întregime spre binele tuturor. Costă numai 12 franci și are 219 pagini mititele.

* * *

Și acum un grăunte din aurul recunoștinței.

Prietena mea bună. O cunosc de mult. Am copilărit împreună. Mi-a dat-o mama drept tovarășă a vieții și de atunci am rămas nedespărțiți. Să nu fi fost ea praf se alegea de toată munca mea. Am ajuns bătrân, dar ea a rămas tot tânără și vioae, sprintenă și sveltă. M'a iubit și mă iubește, am iubit-o și o iubesc.

Ție prietena mea bună îți datoresc ce sunt. Fără tine n'ași fi învățat carte și n'ași putea vorbi la Radio-București. Ai fost nedeslipită de mine și totuși nimeni nu te-a văzut lângă mine. În modestia ta ți-a plăcut să stai ascunsă. M'ai ajutat oricând și mă ajuți oriunde. Mi-ai ținut în rânduală bună însemnările mele. Și multe mai sunt, Doamne, aceste însemnări. E destul să mă gândesc la una ca să mi-o dai îndată din cutiuțele tale.

Ție, prietena mea bună, îți arăt astăseară toată recunoștința mea. Să trăești, Memorie credincioasă. Să trăești și să rămâi tot tânără și vioae, tot sprintenă și sveltă. Amin zic ție.

„Minunata revistă de popularizarea științifică „NATURA”
reprezintă cel mai bun mijloc de educație științifică
și de răspândire a culturii adevărate
în țara noastră”.

Gr. TALIȘAN
(Viitorul)

ALUMINOTERMIA ȘI INTREBUINȚĂRILE EI

Traducere autorizată după „Die hauptsächlichsten Anwendungen des aluminotermischen Verfahrens“, de Th. Goldschmidt A.-G. Essen.

DE MARGARETA N. BĂDESCU

II.

Lipirea prin metoda combinată. Această metodă se întrebuintează la lipirea șinelor noi de tramvaie. Pentru aceasta se lustruesc bine cele două capete ale șinei cu o *mașină de frezat*, după ce mai întâi au fost prinse strâns într'un fel de clește, care însă le îngăduie să aibă o mișcare în lungime, în așa fel încât după turnare să poată fi strânse prin apăsare.

Apoi se înțepește în partea de sus a șinei, între cele două capete piliate, o bucată de tablă de fier de 3

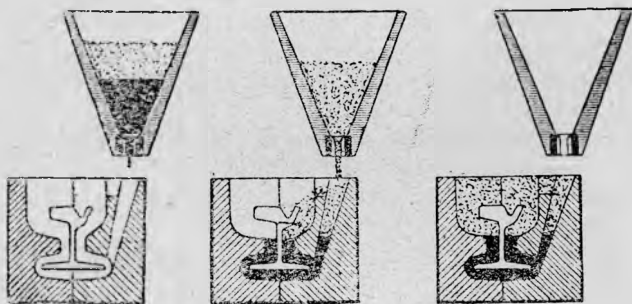

Fig. 1. — Cele trei faze în lipirea șinelor de tramvai după metoda combinată.

mm. Așezarea formei de turnare și chiar turnarea se fac la fel ca în metoda simplă de lipire prin topire, cu singura deosebire că în metoda combinată cantitatea de amestec pentru topit trebuie așa fel calculată, încât fierul produs

să umple numai jumătatea de jos a formei. Jumătatea de sus a formei, care corespunde îmbucătureri în care a fost înțepeșită bucată de tablă, se umple cu sgură (fig. 1).

În acest mod în partea de jos a formei sunt îndeplinite toate condițiile unei lipiri prin topire, în cea de sus ale unei lipiri prin apăsare. Sgura servește la încălzirea șinei până la temperatura de topire. Prin strângerea cleștelui se

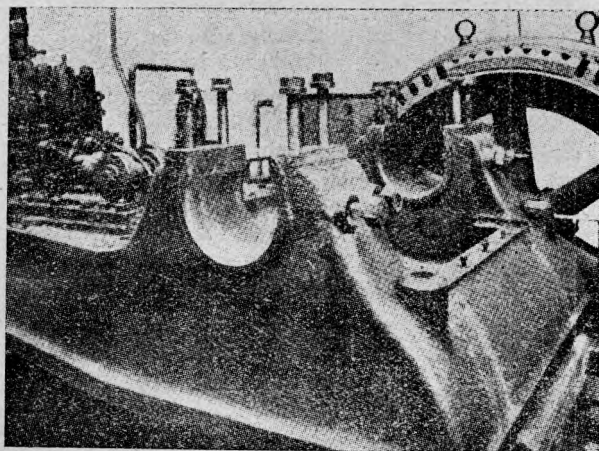

Fig. 2. — Repararea prin întregire a unui lașăr, cu ajutorul aluminotermiei.

lipsesc cele două capete ale șinei cu ajutorul bucății de tablă adăogată și care a fost și ea topită de căldura dezvoltată în reacție.

Această metodă, în care fierul produs prin reacția aluminotermic este întrebuințat și ca mijloc de topire și de lipire iar șgura ca mijloc de încălzire, este considerată ca cea mai economică și totdeodată cea mai sigură metodă de lipire.

În figura 3 se poate vedea toată aparatura trebuincioasă pentru lipirea șinelor prin metoda combinată.

Lipirea de întregire. Când unei piese îi lipsește o bucată, ea poate fi întregită prin turnare de fier aluminotermic, care unește cele două capete rupte. Se petrec aceleași operații ca la lipirea prin topire (fig. 2). Când însă sunt de

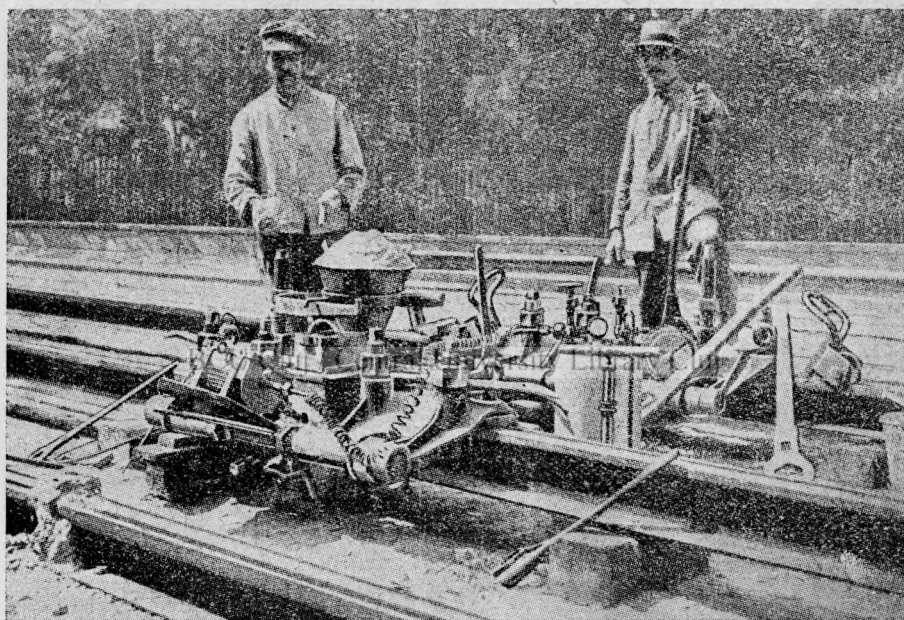

Fig. 3. — Aparatura completă pentru lipirea șinelor prin metoda combinată.

întregit bucăți ceva mai mari, metoda devenind prea costisitoare, fierul aluminotermic este întrebuințat numai pentru a încălzi până la topire părțile, în cari va avea loc turnarea, iar drept material de întregire se întrebuințează tuciul sau oțelul.

Se înțelege dela sine că asemenea reparații nu pot fi făcute decât în turnătoriile de fier sau de oțel, cari au la dispoziție cantități mari din aceste metale.

III. Aluminotermia în turnătorie

Demnă de luat în seamă este întrebuințarea aluminotermiei în turnătoriile de fier și de oțel. În principiu în această metodă se aprinde amestecul alumi-

notermic sub suprafața metalului topit dintr'o baie. Pentru acest scop însă amestecul aluminotermic este pus într'o cutie cilindrică de tinichea, care este bine fixată de un drug de fier (fig. 4). Cu ajutorul acestuia se poate menține cutia împlântată în metalul topit (fig. 5).

Această reacție se face în cazane cu fontă topită. În acest caz însă nu se întrebuițează amestecul aluminotermic obișnuit (oxid de fier și praf de aluminiiu), ci unul care să dea un aliaj de fier și titan, așa încât se introduce în fontă cantități mici de titan în *stare născândă*.

Înainte vreme *Th. Goldschmidt A.-G.* aplica acest amestec, dat în comerț sub numele de *Titan-Thermit*, direct pe suprafața fontei topite. Se obțineau rezultate bune însă noua metodă de a da acest termit în cilindrii de tinichea, putând fi introduși înăuntrul metalului topit, este mai sigură și totdeauna mai economică, deoarece întrebuițează cantități mult mai mici de amestec. Cutia de tinichea este și ea, aproape imediat, topită în reacție și servește deci numai pentru păstrarea amestecului înainte de întrebuițare.

Reacția din baia de fontă ține aproape un minut și pricinuește o adevărată răscoală în toată baia. Gazele și șgura se ridică în sus, așa încât fierul devine foarte fluid și pare deci mai tare încălzit decât este într'adevăr. Creșterea reală de temperatură este cu toate acestea aproape neînsemnată deoarece, după mărirea cazanelor, dela 50 kg. până la câteva mii de kg., se întrebuițează numai 1—2 zecimi la sută din amestecul de Titan-Termit. Titanul se introduce pentru a lega de el gazele, mai ales oxigenul și azotul, pentru a mări trăinicia fontei și pentru a forma grăunțe mai fine.

Acest procedeu este întrebuițat mai ales în acele turnătorii, în cari se dă o atenție deosebită faptului, ca metalul turnat să fie absolut lipsit de pori și s'au obținut cele mai bune rezultate.

Reacția aluminotermică este întrebuițată însă nu numai pentru a obține metale turnate lipsite de pori, ci și pentru a se putea adăoga în cazanele de turnat diferite metale, de exemplu nichel. Această adăogare de nichel are loc mai ales în cazul cazanelor întrebuițate la fierberea hidraților alcalini pentru marile industrii chimice. În acest caz nichelul este întrebuițat sub forma unui amestec aluminotermic, oxid de nichel și praf de aluminiiu, care amestec, după ce a fost aprins într'un creuzet special, se toarnă apoi cu șgură cu tot în cazan. Amestecarea uniformă a nichelului cu fierul se face cu ajutorul cilindrilor de

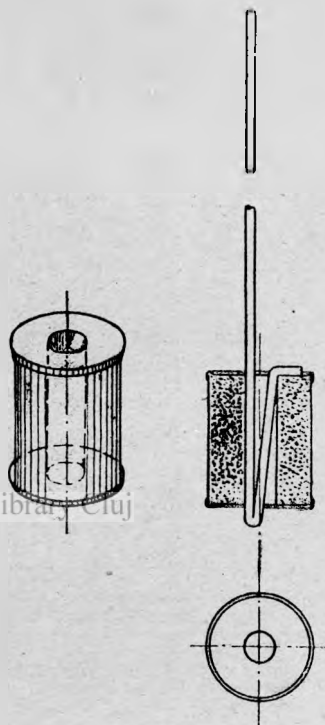

Fig. 4. — Dispozitivul, care conține amestecul aluminotermic, întrebuițat în turnătorii.

tinichea descris mai sus. Cu cazanele cu adaos de nichel s'a reușit să se scoată încărcături cu 50% mai mult decât cu cazanele fără nichel.

* * *

Iată dar cum dintr'o simplă experiență de laborator văzută însă prin prisma unui cercetător ager ca *Hans Goldschmidt*, s'a ajuns a se crea prin

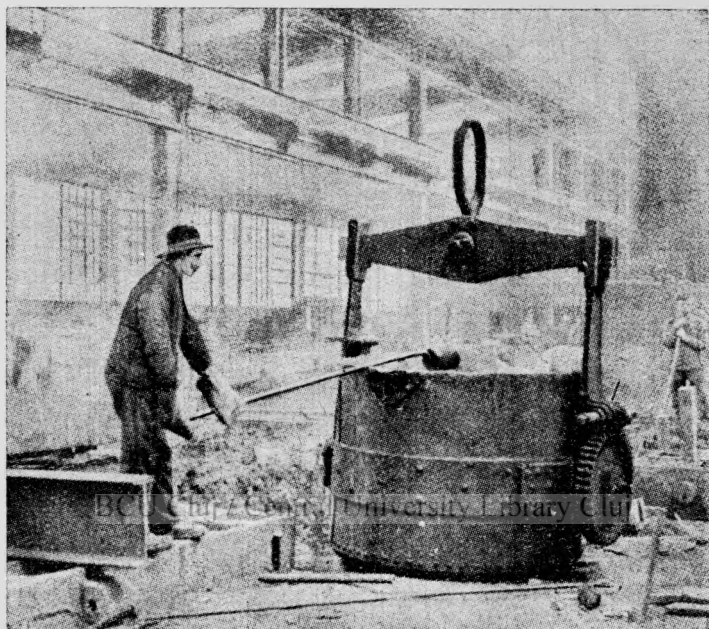

Fig. 5. — Cazanul cu metal topit, în care se introduce amestecul aluminotermic.

aluminotermie o ramură atât de însemnată a industriei metalurgice.

Prin aluminotermie s'au opus bazele unei metode noi și foarte ingenioase de preparare a metalelor și aliajelor.

Mai mult încă; azi prin metodele aluminotermice se pot face tot felul de reparații de mașini mari, reparații ce n'au fost nici măcar bănuite ca posibile înainte vreme.

Plătiți abonamentele la „N A T U R A”

EVOLUȚIA GAZELOR DE LUPTĂ

ORGANIZAREA ACTUALĂ A SERVICILOR DE GAZE LA DIFERITE STATE

DE DR. MAIOR D. BARDAN

III ¹⁾

Pentru a se creă pânze de gaze pe o anumită zonă de teren la inamic s'a întrebuințat încă dela începutul luptei cu gaze și aruncătoare de mine, deși fără succes la început din cauza bățăilor scurte și a numărului mic de lovituri trase.

Englezii au avut pentru prima oară ideia de a întrebuința aruncătoarele de gaze în massă.

După încercările din 1915 și 1916 cu aruncătoarele „Stokes”, au întrebuințat în primăvara anului 1917 în luptele dela Arras, un nou aruncător de mine numit *Livens* după numele inventatorului, maiorul Livens, din armata engleză.

Aruncătoarele sunt în stare să asvârle pe o zonă mică de teren, un mare număr de recipiente încărcate cu o cantitate importantă de substanță toxică.

Se foloseau un număr mare de țevi neghintuite, fiecare încărcată cu o bombă de 14 kg. substanță toxică ²⁾; aruncătoarele erau slobozite cu ajutorul electricității așa încât bombele plecau și ajungeau la țintă aproape în același timp.

Prin explozie se realiza valul de gaze de o mare intensitate chiar la inamic, ceea ce constituia un mare avantaj față de atacul cu valuri, deoarece influența vântului era aproape fără importanță.

Întrebuințarea aruncătoarelor Livens a produs o mare surpriză la germani, deoarece cu ajutorul lor se realizează o concentrație de gaze care n'a fost atinsă niciodată cu ajutorul proiectilelor sau a valurilor de gaze.

Din cauza avantajului ce prezenta aruncătoarele de gaze față de valuri cu gaze, acest din urmă procedeu a fost părăsit, rămânând, din 1917 și până la sfârșitul războiului, numai aruncătoarele de gaze.

Pentru a produce noi surprize inamicului pe câmpul de luptă, Germania continuă cercetările în direcția atacului și apărării. În cele din urmă chimiștii au observat că substanțele organice numite *arsine* sunt iritante și în urma experiențelor făcute s'a văzut că ele trec prin mască și produc strănutați puternice. Studiind la microscop particulele ce străbat cartușul măștii, s'a constatat că ele aveau diametrul de 1/10 dintr'un micron. La explozia proiectilului, pulberea de arsină se volatiliză; o parte era distrusă prin căldura de explozie, iar alta se condensa în particule solide și foarte fine ce treceau prin

1) Vezi *Natura* No. 2 și No. 3, 1931.

2) Bombele erau încărcate cu fosgen pur, fosgen amestecat cu difosgen în proporție de 40—50% sau fosgen cu cloropicrină.

aparatele de protecție; lucrează cu alte cuvinte ca aerosoli adică sisteme dispersate în care mediul de dispersiune e un gaz sau vapori.

Chestiunea apărării contra aerosolilor ia un caracter special deoarece gazele pot fi reținute printr'o filtrare fizică cu ajutorul cărbunelui sau chimică prin întrebuițarea unor substanțe neutralizante, pe când aerosolii toxici sau numai fumigeni necesită mijloace speciale de filtrări (hârtie, piele, etc.), iar problema filtrării acestor substanțe n'a putut fi rezolvită până în prezent.

Toți compușii arsenului, alte substanțe toxice și fumigenele nu reacționează ca gaze simple, ci ca aerosoli.

Cea mai însemnată arsină întrebuițată de germani a fost clorura de difenil-arsină cumoscută sub numele de *Clark*.

S'a mai întrebuițat și *cianura de difenil-arsină, diclorura și dibromura de etil-arsine, etc.*

Muniția încărcată cu arsine a fost însemnată cu cruce albastră. Deși apariția arsinelor pe câmpul de luptă a avut loc în 1917, ele au fost întrebuițate în mod masiv în anul 1918.

De unde la început substanțele toxice și iritante serveau la încărcarea proiectilelor de mare calibru (în special 150 mm.) în cele din urmă aceste substanțe se încarcă în obuzele de toate calibrele și la sfârșitul războiului 80% din muniția trasă era încărcată cu produse toxice.

Acesta era stadiul războiului chimic la sfârșitul războiului mondial.

Din cele expuse mai sus rezultă:

Germanii au dat atenție specială atacului cu valuri de gaze; francezii s'au ocupat de aproape de obuzele toxice de artilerie, iar englezii au inaugurat atacul cu aruncătoare de gaze.

În războiul mondial se pot distinge trei perioade deosebite în ceea ce privește lupta cu gaze.

Perioada I. Dela începutul campaniei până la 22 Aprilie 1915 (primul atac cu valuri); perioadă caracterizată prin mici tatonări cu substanțe lacrimogene, încărcate în obuze și grenade.

Perioada II. Dela 22 Aprilie 1915 până în Iulie 1917, perioadă caracterizată printr'o luptă chimică intensivă executată cu gaze sufocante sub formă de valuri, obuze și aruncătoare.

Perioada III. Din Iulie 1917 la finele războiului, marcată prin întrebuițarea iperitei și arsinelor de toate categoriile.

După încetarea ostilităților, toate statele s'au pregătit pentru războiul aerochimic prevăzând în bugetele respective sume însemnate în acest scop.

* * *

Vom expune mai jos stadiul în care se găsește chestiunea gazelor în diferitele state.

1. *Statele Unite*: bugetul pentru prepararea armamentelor chimice și pentru apărarea contra efectelor lor, merge crescând ajungând în 1926 la cifra de 1.100.000 dolari (care nu cuprinde suma prevăzută pentru aviație).

În institutul lor „*American Chemical Warfare Service*” lucrează peste 100 de ofițeri și 1.500 oameni de trupă.

La Edgewood, se află cele mai mari stabilimente din lume pentru studiul și prepararea armei chimice.

Incepând din 1918 chiar aceste fabrici preparau zilnic 15 tone clor, 15 tone fosgen și 25 tone iperită.

Înainte de armistițiu producea o cantitate apreciabilă de *lewisită*. (Clorovinildicloroarsină, diclorodivinilcloroarsină și tricolorotrivinilarșină).

Lewisita a fost preparată pentru prima oară de Prof. *Lewis* și în momentul încheerii armistițiului americanii posedau 150 tone din acest produs și puteau fabrica 10 tone pe zi.

Franța: Posedă un comitet al apărării naționale.

S'au luat măsuri de încurajarea industriei chimice, farmaceutice și a coloranților, industrii ce au directă legătură cu apărarea națională. Posedă o organizare de gaze la „*Bouche*” lângă Paris unde nu se primește nici o persoană străină pentru a o vizita. Se lucrează deasemenea pentru apărarea națională la „*College de France*” și la Facultatea de farmacie.

Anglia: Urmărește de aproape progresele făcute de Statele Unite în acest domeniu (arma chimică și apărarea aeriană).

În 1925 s'au clădit la Londra 30 aerodroame și posedă o admirabilă aviație militară. La „*Porton*”, aproape de *Salisbury*, guvernul englez a construit enorme laboratoare, o școală și o secție specială care se ocupă exclusiv cu arma chimică. Se zice că aci ar lucra 22 ofițeri de carieră și 26 specialiști chimiști (civili). Amiralitatea engleză cheltuiește circa 500.000 lire anual pentru cercetări, analize și studii.

Italia: În 1925 creiază o comisiune superioară a apărării „*Commissione Suprema di Difesa*”. În 1926 apare un decret relativ la administrarea și funcționarea serviciului chimic de războiu. Serviciul are trei secțiuni: a) chimică; b) tehnică; c) terapeutică. Fiecare secție are în capul său un ofițer superior, iar peste ei se află un general care coordonează lucrările. În fiecare an un anumit număr de ofițeri de toate gradele urmează cursurile școlii de chimie.

Germania: Cu toate că Art. 171 din tratatul dela *Versailles*, oprește prepararea războiului chimic, Germania se găsește într'o situație specială deoarece posedă uzine chimice de pace care pot fi transformate cu ușurință în uzine de războiu. Conducătorii lui „*Interesen Gemeinschaft din Frankfurt pe Main*”, formidabilul grânar al industriei germane, au stabilit un plan foarte meticulos pentru a asigura transformarea rapidă a uzinelor în industrie de războiu. Se zice că în sucursalele lui *I. G.* în special la *Oppau* și *Leuna* se găsesc laboratoare care se ocupă cu încercări și preparări de explosivi și gaze toxice noi. În revista *Weltbuhne*, *M. Foerster*, un mare pacifist german susține că un oarecare profesor *Wasch* dela *B.A.U.S.F.*, a descoperit un gaz nou ale cărui efecte sunt extraordinare.

Rusia: Profesorul *Ipatiew* dela *Moscova*, se ocupă de aproape de războiul aero-chimic. Sovietele sunt ajutate de aviatori, chimiști și tehnicieni specializați, germani. În 1926 s'au distribuit brevete la 200 de ofițeri, care au făcut studii la *Moscova* într'o școală de războiu chimic. După un tehnician german, ar exista în *Rusia* circa 280 de întreprinderi chimice care produc circa 37.000.000 de kgr. de substanțe. La *Harkow*, *Kiew*, *Moscova*,

Smolensk și chiar în Siberia la *Irkutsk*, s'au înființat laboratoare și uzine de gaze asfixiante, iar instalațiunile toate au fost aduse din Germania. Posezând materii prime numeroase, au organizat foarte bine industria în timp de pace pentru a satisface nevoile apărării naționale în timp de războiu.

Polonia: Există la Școala de mine din Cracovia și Școala de chimie din Varșovia cursuri speciale pentru studiul gazelor toxice și industria chimică în general. Mai bine de 40 de fabrici lucrează în direcția războiului chimic; au fabrici de măști, etc.

Cehoslovacia: Prin desmembrarea Austro-Ungariei, a luat teritorii industriale foarte bogate. Posează materii prime din abundență. Au creat industrii pentru producere de azot, explozivi și gaze de luptă.

România: Posează un Comitet Consultativ al gazelor compus din militari și profesori universitari. Ministerul Armatei are o Direcție a Gazelor cu următoarele anexe:

a) Școala de A.C.G., care a pregătit și pregătește mai multe serii de ofițeri și reangajați destinați a răspândi la Comandamente și Corpuri de Trupă cunoștințe în legătură cu gazele. Deasemenea a pregătit și pe „asistenții G.”.

b) Laboratorul de cercetări (în domeniul gazelor).

c) Laboratorul de fiziologie.

d) Atelier de reparat măștile.

e) Institutul Chimic Militar care are drept scop formarea de ofițeri chimiști (licențiați și doctori).

f) Asistenții G de pe lângă Facultăți și Școala Politehnică ce execută cercetări în domeniul gazelor de luptă.

Diracția Gazelor mai posedă o revistă „Antigaz” pentru publicațiuni privitoare la gaze.

Se găsește în țară în curs de instalare o Uzină pentru fabricat măști contra gazelor de luptă.

* * *

Considerațiuni Generale. — Fără a crede în totul cele cuprinse în literatură privitoare la războiul aero-chimic, care adesea lasă joc liber imaginației, nu trebuie să uităm că cecece ni s'a părut cu neputință în trecut s'a înfăptuit în timpul războiului, așa că exagerările de astăzi pot să fie realizările de mâine.

Și pentru a arăta mai bine rolul pe care il va juca într'un război, nu numai chimia dar știința în general, să dăm cuvântul lui *Henri le Wita* (mare chimist francez) care în lucrarea sa „*Autour de la Guerre Chimique*” se exprimă astfel:

„Cu ajutorul undelor herțiene, s'ar putea conduce fără pilot și după „voință avioanele și automobilele; — cu ajutorul razelor electro-magnetice „s'ar putea bloca motorele de avion în momentul voit și aceleași raze ar fi în „stare să oprească și motoarele tancurilor.

„Se crede că un inginer danez (*Christensen*) a inventat de curând un „tun nou destinat să arunce masse de gaze asfixiante contra avioanelor și fără

„îndoială că o astfel de invențiune ar revoluționa complet aviația militară deoarece aviatorii ar fi scoși ușor din luptă.

„S'a lăsat s'voinul că s'ar fi construit biplane uriașe, cântărind 15 tone, capabile să transporte 7—8 tone de încărcătură prevăzute cu 6 motoare de 1000 H. P., putând străbate fără oprire 6000 km. Ar fi făcute în întregime din oțel, afară de aripi, și acoperite cu aluminiu putând transporta până la 100 de luptători în ținută de luptă.

„Deasemenea se crede că în laboratoarele germane s'au găsit procedee secrete pentru fabricarea de gaze toxice, cari, venind în contact cu aerul, provoacă o ridicare de temperatură de 200°. În acest caz efectul gazelor asupra adversarului ar fi dezastros“.

Pentru a arăta rolul important pe care l-a jucat chimia în apărarea națională, vom reproduce următoarele fraze rostite de Colonelul francez *Jean Fabry*, cu ocazia discuției bugetului Ministerului Instrucției Publice.

„Astăzi laboratoarele bune prețuesc cât și diviziile bune, și sunt tot atât de necesare. Chimiiștii mari aduc tot atâtea servicii ca și marii generali“.
(*Les Ingineurs et la Guerre*).

Războiul trecut a arătat că chimia și-a schimbat menirea; de unde la început rolul ei a fost de a înlesni viața, căci ea o alimentează, o lungeste, o apără, etc.; în timpul războiului prin preparare de microbi, de explozivi, de gaze toxice, care servesc la otrăviri colective, ea scurtează viața ucizând în mod artistic și aceasta spre marea umilință a umanității.

„Omul va ajunge victima propriului său geniu“.

Ori în ce caz, războiul chimic este astăzi metoda cea mai științifică de luptă și prezintă ultima perfecțiune a artei militare. În războiul de mâine arma chimică va fi întrecută poate de o armă nouă născută dintr'o altă ramură a științei, deoarece în istorie faptele nu se repetă întotdeauna.

În ceea ce privește țara noastră, dat fiind stiuția geografică și pregătirea celorlalte state, se impune a se da toată importanța armei chimice deoarece într'un viitor conflict armat, aviatorii inamici, chiar înaintea începerii ostilităților, vor avea ordin să atace Capitala, marile centre aglomerate ale regiunilor militare și industriale, gările însemnate, centrele de comunicații, etc.

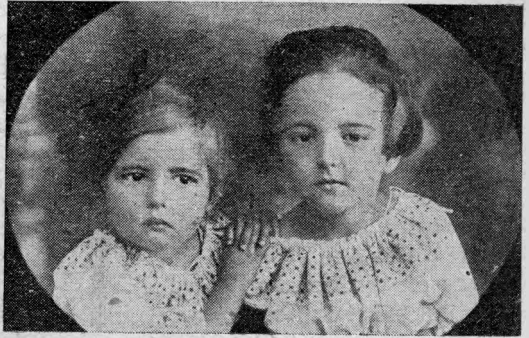
Gazele și explozivii vor semăna panica și moartea printre populația civilă: copii, femei, bătrâni; vor omori animalele, vor distruge plantele; într'un cuvânt toată viața din spatiele frontului. Și atunci se înțelege că moralul poporului va fi pierdut încă dela început și pentru totdeauna.

„Știința fiind calea spre Adevăr, e singura care ne apropie de Dumnezeu, spre binele Țării și al Omenirei“.

MOȘ DELAMARE

(ziarul Științelor și al Călătoriilor)

CHIPURILE COPIILOR CARI ASCULTĂ RADIO

Elisabeta și Aurica Talban

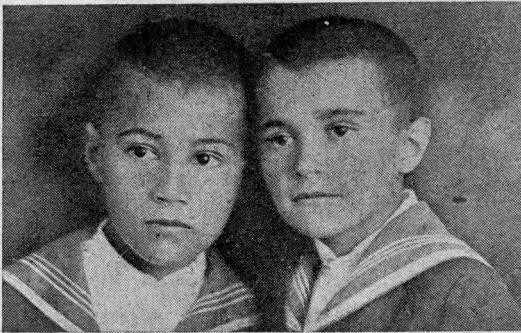
Radu Costin Dimitrescu
Cercetaș aviator. Focșani

Nicușor și Tanța Ionescu-
Block Băicoi

Rhea Silvia Ionescu Mațu
București

Romeo-Sever și Constantin-Valentin V. Vlădoianu
București

Candida Wagner
București

INCERCĂRI RIMATE

DE TANTE RADIO

Urmare și sfârșit a versurilor făcute de copii radio-ascultători, la rimele date de mine în ședința dela 22.II.931 : copil, april, soare, floare.

Data viitoare vom publica, pe cele trei strofe alese ca mai reușite și le voi citi și la microfon, în prima ședință.

No. 38.
*Ca zâmbetul unui copil
Așa de dulce este April
Frumos tucește mândrul soare
Inviorând ori și ce floare:*

Anișoara Misoiu
Gheorghiza, Prahova

No. 39.
*Mă joc, alerg, ca un copil
In luna lui April.
Pe cer străluce mândrul soare
Iar fluturii alerg prin floare.*

Const. Petrescu, București

No. 40.
*In luna April
Sub raze de soare
Un mic și drag copil
Se juca cu o floare.*

Georgeta Paven, București

No. 41.
*Un drăgălaș copil
Sub o rază de soare
Intr'o zi de April
Alerga dupe-o floare.*

Nana Nestorescu, București

No. 42.
*In luna lui April
Prin câmpul plin de soare
Aleargă drag copil
Spre crângul numai floare.*

Andreișana Mihăilescu
București

No. 43.
*Când eram copil
In luna lui April*

*Stam la soare
Mirosind o floare.*

Lucia Dumitrescu, București

No. 44.
*S'a dus iarna drag copil
Acum e luna lui April
Păsări ciripesc la soare
Iar albinele pe-o floare.*

Ionel Constantinescu, București

No. 45.
*Sunt un mic copil
Născut în April
Și 'ntr'o zi cu soare
Am cules o floare.*

Lory Feldstein, Ploești

No. 46.
*Am suflet gingaș de copil
Născut în luna lui April
In luna cea plină de soare
Sunt o fetiță... ca o floare!*

Amora Maria Bădescu
București

No. 47.
*Aștept voios ca un copil
Să vină luna lui April
Din mugur să răsară floare
Iar eu să sburd, sub mândrul soare.*

Adrian și Corneliu Lepădatu
București

No. 48.
*In April cel plin de soare
Sburzi vesel din floare 'n floare
Ce frumos să fii copil
Drăgălaș ca și April.*

Stoicescu Barbu, București

No. 49.

*Ca toți copii, sunt și eu copil
Și aștept cu nerăbdare, să vie luna
[April*

*Să ne plimbăm cu toții în câmp pe
[soare*

*Să culegem fiecare o floare.
Eduard și Gigița Gruber
București*

No. 50.

*Tresaltă bucuria, în ori și ce copil
Căci a sosit iubitul și veselul April
E iarăși primăvară, iar razele de soare
Desface mugurașii și îi preface în
[[floare.*

*Corneliu și Ovidiu Cristodor
Com. Bălăceanu R.-Sărat*

No. 51.

*Iubesc ca ori și ce copil
Frumoasa lună a lui April
Când totul e scaldat în soare
Ș'apar ici colo, câte o floare,
Nichi Alexandrescu, R.-Sărat*

No. 52.

*Drăgălaș ești scump copil
Dulce ca luna April.
Ca o zi de sărbătoare
Ca un trandafir în floare.
Pia Radovici, Gina Barza
Prod. Huniedoara*

No. 53.

*Scump și neprețuit copil
Când în zilele d'April
Cu fructe și mult soare
Tu sburzi ca fluturii din floare 'n
[[floare.*

*Lorica și Puiu Stoenescu
Ploești*

No. 54.

*Mic, zglobiu ca și-un copil
Cu aripioare lucii, în luna lui April
Ei sboară și aleargă sub razele de
[soare*

*Culegându-și hrană... din floare 'n
[[floare.*

*Fulvia Dr. Ionescu
Com. Scorțeni Prahova*

No. 55.

*În frumoasa lună a lui April
Văzut-am la un drăgălaș copil
O micuță și gingașe floare
Care strălucea la soare.*

Zoița Vernescu, Craiova

No. 56.

*Într'o frumoasă zi d'April
Un drăgălaș și mic copil
Frumos și gingaș ca o floare
Se încălzea sub mândrul soare.*

Victorel Borcea, Buzeu

No. 57.

*Sosita-a luna lui April
Când câmpul e în floare
Și vezi sburdalnicul copil
Jucând voios prin soare.*

*Nutzi Miroiu,
Gheorghiuța, Prahova*

No. 58.

*Schimbăcios ca un copil
Este luna lui April
Când e ploaie, când e soare
Totuși găsești câte-o floare.*

Georgică Chivu, București

No. 59.

*Liliacul este o floare
Ce 'nflorțește în April
Și îi trebuie mult soare
Tot ca și unui copil.*

Tică Gandy, Brăila

No. 60.

*Ah ce vesel e un copil
În frumoasa lună April
Și cum te încălzește sfântul soare
Umblând pe câmp, rupând o floare.*

*Elza Socoleanu
Câmpeni, Băsești-Bacău*

No. 61.

Scump și neprețuit copil
Când vin zilele d'April
Cu fructe și mult soare
Tu sburzi ca fluturii, din floare 'n
[floare.
Lorică și Puiu Stănescu
Ploești

No. 62.

A venit cu primăvara, veselul April
Și cu el se nviorează ori și ce copil
Prin grădini, e o frumusețe, câmpul tot
[o floare
Lumea 'ntreagă-i mângâiată, de iubitul
[soare.
Cireșica Irimescu-Haqué

No. 63.

Eu sunt un copil
Venit pe lume în April
În ziua aceia era soare
Și pomii încărcați de floare.
Mihai Prudențiu Zamfirescu
București

No. 64.

Sunt un copil
Iubesc luna April
Imi place o floare
Știiți care-i oare ?
Mya Gorovei, Botoșani

No. 65.

E plăcut să fii copil
Să te joci mereu la soare
Cum în luna lui April
Sboară un fluture pe-o floare.
Nelu Dr. Rogoz, Târgoviște

No. 66.

A venit mândrul April
Mititel ca un copil

Cu zile pline de soare
Și cu pomii numa'n floare.
Ninișor Istrătescu
sat. Văcărea, Muscel

No. 67.

Fie bătrân, fie copil
De-i doritor de soare
Așteaptă luna lui April
Când pomii sunt în floare.
Mioara Voinescu, Buzău

No. 68.

Eu sunt un copil
Mă joc în April
Că e plin de soare
Și 'ncărcat de floare.
Manuela Munroe, București

No. 69.

Primăvara, dulciul soare
Ne zâmbește ca o floare,
Și cu zilele de April
Bucură orice copil.
Rhea Sylva-Ionescu-Matiu

No. 70.

Sub caldele raze de soare
O drăguță mică floare
Crește 'n luna lui April
Surâzând unui copil.
Gogonel Ionescu-Matiu

No. 71.

Prin lungi livezi de pruni în floare
Eu rătăcesc ca un copil
Sub razele blânde de soare
Mă bucur de luna April.
Rodica Maior Mihail, Slatina

TIPOGRAFIA

I. E. TOROUTIU

STR. GRIGORE

« BUCOVINA »

BUCUREȘTI III

ALEXANDRESCU NO. 4

G. G. LONGINESCU
CRONICI ȘTIINȚIFICE

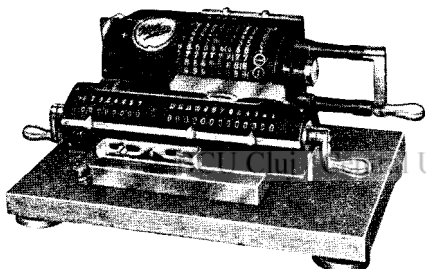
VOLUMUL II, EDITURA „CVLTVRA NAȚIONALĂ”

BUCUREȘTI 1922

CUPRINSUL:

I. II, XVII. Scrisori către o doamnă.
III. Din filozofia științelor.
IV. Văzute și înțelese.
V. Fumatul și nicotina.
VI. Roma.
VII. Undeva în Elveția.
VIII. Thalatta! Thalatta!
IX. Chimia unei pete.
X. Artă și fotografie.
XI. Aurul.
XII, XIII. Origina petrolului.
XIV. Probleme moderne.

XV. O comparație.
XVI. Ceva despre ghiată.
XVIII. Un anunț ciudat.
XIX. Pitici și uriași.
XX. O pivniță antiseptică.
XXI, XXII. Hellen Keller.
XXIII. Căutarea apei cu nuiuaa ferme-
cată.
XXIV. Doctorul C. I. Istrati.
XXV. Viitorul chimiei în România
Mare.

MIRA este superioară tu-
turor mașinilor de
calculat pentru că:

- 1) Este construită solid.
- 2) Este cu dimensiuni mici și greutate
neînsemnată.
- 3) Este de precizie absolută.
- 4) Se mănuește ușor și fără nici o
pregătire specială.
- 5) Economisește timp și înlătură oboseala.
- 6) Se vinde cu prețuri extrem de
avantajoase.

La cererea D=voastră facem demostrații la domiciliu și depunem
mașini în funcțiune spre probă fără obligațiune de cumpărare.
Trimiteându-ne adresa, vi se trimit imediat prospecte detaliate.

REPREZENTANȚA GENERALĂ PENTRU ROMANIA:

ALEXANDRU PASERE

BUCUREȘTI VI — STR. ROZELOR 9 — TELEFON 371/03

MIRA este mașina de
calculat preferată
de Statisticieni,
Contabili, Casieri
și de toți Technicienii cari au de
mănuit cifre.

MIRA face cele mai com-
plicate calcule, în
minimum de timp,
fără greșeli și fără
oboseală.

MIRA adună, scade, în-
mulțește, împăr-
țește, scoate rădă-
cina pătrată, etc.

LUCRAȚI CU MIRA.

O veți aprecia în curând și va
deveni colaboratoarea d=voastră
nedespărțită.

ATENȚIUNE

In AMERICA :

toate aparatele MAGNETICE au fost
complet SCOASE din Fabricație și
înlocuite definitiv cu cele dinamice.

In EUROPA :

aparatele MAGNETICE sunt încă
SINGURELE care se construiesc!!!

Cuvântul de ordine al tehnicii radiofonice moderne este :

NU MAGNETIC CI DYNAMIC !
FLAȘNETĂ CI ORCHESTRĂ

CINE, CU URECHI NORMALE,
PREFERĂ O FLAȘNETĂ
CÂND CU O MICĂ DIFERENȚĂ DE PREȚ
POATE ASCULTA O ORCHESTRĂ ? ! !

PRESCHIMBAȚI-VA

aparatul d-voastră magnetic, demodat și hodrogit ca o
flașnetă, oricare ar fi marca și starea sa cu un APARAT

E L E C T R O D Y N A M I C

Adevărată orchestră simfonică
la domiciliu, direct și întreg
alimentat la priză con-
sumă : abia 1 leu pe zi, cu
o sigură manetă de comandă
incomparabil ca ton, putere
și selectivitate.

Dați-ne lista completă a in-
stalației d-voastră vechi,
oricare ar fi starea sa ară-
tându-ne amănunțit din ce
se compune, de când o aveți
și cât v'a costat, pentru ca
noi să vă ofertăm preschim-
barea ei, cu o instalație

ATWATER

KENT

RADIO

ELECTRODYNAMICĂ

ATWATER KENT RADIO

82 - CALEA VICTORIEI (Deste drum de Palatul Regal) Telef: 336/68